

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2006

Romana Havlová

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zemědělská fakulta
Katedra práva

Studijní program: 6208 R Ekonomika a management
Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku
pro české firmy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vymáhání pohledávek soudní cestou v České a Rakouské republice

Vedoucí diplomové práce:
JUDr. Rudolf Hrubý

Autorka:
Bc. Romana Havlová

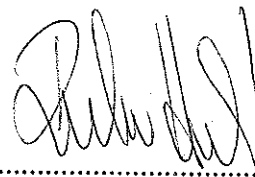

2006

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Vymáhání pohledávek soudní cestou v České a Rakouské republice vypracovala samostatně. Použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v příloženém seznamu literatury.

V Českých Budějovicích dne 28. 04. 2006

.....
Romana Havlová

Děkuji panu JUDr. Rudolfu Hrubému za odborné vedení při přípravě této práce.
Dále děkuji paní Mgr. Zitě Zapletalové a panu JUDr. Ing. Janu Kotilovi za poskytnutí
materiálů, s jejichž použitím byla zpracována tato diplomová práce.

SHRNUTÍ

Cílem této práce je popsání způsobu vymáhání pohledávek soudní cestou v České republice a jeho porovnání s vymáháním pohledávek soudní cestou v Rakouské republice. V první části byla provedena analýza historického pozadí vývoje právních úprav vymáhání pohledávek v České a Rakouské republice a byly zkoumány předpoklady vymahatelnosti společně se způsoby získání exekučního titulu.

V praktické části se práce zabývá zjištěním skutečného postupu vymáhání pohledávek ve výše uvedených zemích. Jako první je uveden případ mimosoudního vymáhání pohledávky dohodou o narovnání. V dalších příkladech je popsán proces vymáhání pohledávek žalobou o zaplacení s následnou exekucí a vymáhání pohledávek s prohlášením exekuce a následným prohlášením konkurzu na dlužníka v kontrastu s vymáháním pohledávek žalobou o zaplacení (a následným prohlášením konkurzu) podle rakouského práva. V závěru je zkoumán vliv vymáhaných pohledávek na výši základu daně příjmů.

KLÍČOVÁ SLOVA

pohledávka, právo, právní úkon, soud, žaloba, exekuční příkaz, exekuce, soudní rozhodnutí

ABSTRACT

This Thesis is aimed at describing the method of debt recovery by legal action in the Czech Republic and its comparison with debt recovery by legal action in Austria.

The first part includes an analysis of historical background of development of legal forms of debt recovery in the Czech and Austrian Republics and examination of recoverability of debts together with methods of obtaining the distress title.

The practical part of the Thesis discovers real procedures of debt recovery in the above countries. The first presented case deals with an out-of-court debt recovery through a settlement agreement. Further examples describe the process of debt recovery by an action for recovery with consecutive distress, and debt recovery with distress warrant and consequent bankruptcy declaration on a debtor in contrast with debt recovery by an action for recovery (and consecutive bankruptcy declaration) according to Austrian law. The Conclusion explores the influence of debt recovery on the amount of income tax base.

KEYWORDS

(outstanding) debt, law, legal act, court, legal action, warrant of distress, distress, judicial decision

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Romana HAVLOVÁ
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku - sp. pro české firmy
Název tématu: Vymáhání pohledávek soudní cestou v České a Rakouské republice.

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Provést analýzu vybraných subjektů v České republice, proti kterým je veden výkon rozhodnutí s komparací k obdobnému podnikatelskému subjektu v Rakousku (s přihlédnutím k níže uvedeným zásadám):

- předpoklady vymahatelnosti pohledávek (splatnost pohledávek, žaloba a platební rozkaz, notářský zápis se svolením k vykonatelnosti)
- návrh na výkon rozhodnutí a exekuce, způsoby provedení exekuce a výkonu rozhodnutí, komparace vymáhání pohledávky prostřednictvím soudu a soukromého exekutora
- zobrazení vymáhaných pohledávek v účetnictví a jejich vliv na výši základu daně z příjmu (vymáhání pohledávek ve vztahu k účetní a daňové problematice)

Rámcová osnova:

1. Úvod (včetně historického vývoje); 2. Charakteristika vybraných objektů; 3. Vyhodnocení objektů (zejména analýza získaných údajů); 4. Závěr; 5. Přehled použité literatury; 6. Přílohy.

Rozsah práce: 50-60 stran
Rozsah příloh: dle potřeby
Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Bureš, J., Drápal, L., Mazanec, M.: Občanský soudní řád, komentář. 5. vydání, C. H. Beck, Praha, 2001, ISBN 80-7179-338-8.
Hlavsa, P.: Exekuční řád. 2. vydání, Linde, Praha, 2004, ISBN 80-7201-494-3
Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník - komentář. Polygon, Praha, 2002, ISBN 80-7273-071-1.
Stumvoll, H.: Kodex des Österreichischen Rechts, Zivil-Gerichtliches Verfahren. Verlag Orac, Wien, 1995, ISBN 3-7007-0762-2.

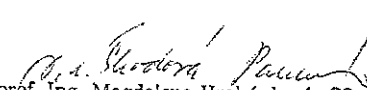
Právní předpisy:

Občanský soudní řád, zákon č. 99/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů
Exekuční řád, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, ve znění pozdějších předpisů.

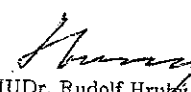
Vedoucí diplomové práce: JUDr. Rudolf Hrubý
Katedra práva

Datum zadání diplomové práce: 8. února 2005
Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2006

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Studentská 13
370 05 Česká Budějovice

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
děkanka

L.S.

JUDr. Rudolf Hrubý
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 11. března 2005

OBSAH

1. ÚVOD	3
2. HISTORICKÝ PŘEHLED	4
2.1. OBČANSKÝ ZÁKONÍK.....	4
2.2. OBCHODNÍ ZÁKONÍK	8
3. PŘEDPOKLADY VYMAHATELNOSTI POHLEDÁVEK	11
3.1. PLATNOST PRÁVNÍHO ÚKONU, NA JEHOŽ ZÁKLADĚ POHLEDÁVKA VZNIKLA	11
3.2. ZÁNİK ZÁVAZKU JAKO PŘEKÁŽKA VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVKY	13
3.3. PROMLČENÍ A PREKLUZE	16
3.3.1. Promlčení dle občanského zákoníku.....	16
3.3.2. Promlčení a prekluze dle obchodního zákoníku	17
4. EXEKUČNÍ TITULY, VÝKON ROZHODNUTÍ PROSTŘEDNICTVÍM SOUDU A EXEKUTORA	20
4.1. ZÍSKÁNÍ EXEKUČNÍHO TITULU	20
4.1.1. Žaloba.....	20
4.1.2. Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti	25
4.2. NÁVRH NA VÝKON ROZHODNUTÍ	27
4.3. PROVEDENÍ VÝKONU SOUDNÍHO ROZHODNUTÍ SOUDEM	29
4.3.1. Srážky ze mzdy	30
4.3.2. Příkázání pohledávky	31
4.3.3. Příkázání jiných peněžitých pohledávek.....	33
4.3.4. Prodej movitých věcí a nemovitostí.....	35
4.3.5. Zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech	39
4.3.6. Prodej podniku	39
4.4. PROVEDENÍ VÝKONU SOUDNÍHO ROZHODNUTÍ SOUDNÍMI EXEKUTORY	41
4.5. HLAVNÍ ROZDÍLY MEZI VÝKONEM EXEKUCE PROSTŘEDNICTVÍM SOUDNÍHO EXEKUTORA A SOUDNÍHO VYKONAVATELE	47

5. VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK PODLE RAKOUSKÉHO PRÁVA.....	49
5.1. ZÍSKÁNÍ EXEKUČNÍHO TITULU, EXEKUČNÍ TITULY	49
5.2. ZPŮSOBY PROVÁDĚNÍ EXEKUCE DLE RAKOUSKÉHO PRÁVA	53
6. METODIKA	56
7. POROVNÁNÍ PŘÍPADŮ VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK.....	57
7.1. MIMOSOUDNÍ VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVKY: DOHODOU NAROVNÁNÍ	57
7.2. VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVKY ŽALOBOU O ZAPLACENÍ S NÁSLEDNOU EXEKUCÍ	58
7.3. VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVKY ŽALOBOU O ZAPLACENÍ S NÁSLEDNÝM PROHLÁŠENÍM KONKURSU NA DLUŽNÍKA	63
7.4. VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVKY ŽALOBOU O ZAPLACENÍ PODLE RAKOUSKÉHO PRÁVA	66
8. VLIV VYMÁHANÝCH POHLEDÁVEK NA VÝŠI ZÁKLADU DANĚ Z PŘÍJMU	70
8.1. ZOBRAZENÍ POHLEDÁVEK V ÚČETNICTVÍ	70
8.2. TVORBA OPRAVNÝCH POLOŽEK	71
8.3. ODPIS POHLEDÁVEK	73
9. ZÁVĚR.....	75
10. PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY.....	77
11. PŘÍLOHY A SCHÉMATA	79

1. ÚVOD

Změny společenských, politických a hospodářských poměrů, ke kterým došlo v posledním desetiletí, přinesly do každodenního života nové vztahy a prvky zejména v podnikatelské sféře. Každý subjekt se v rámci své obchodní činnosti dostává do vzájemných interakcí se subjekty dalšími a to nejen v rámci České republiky. Čím dál častěji míří čeští podnikatelé na zahraniční trhy.

Zejména po vstupu České republiky do Evropské unie došlo k odstranění administrativních překážek volného obchodu a tím se přeshraniční obchodní vztahy staly intenzivnějšími. Přírozenými obchodními partnery jsou obvykle firmy působící v geograficky blízkých regionech, je tudíž třeba zabývat se řešením problémových oblastí obchodních vztahů nejen v českém obchodním právu, ale i ve širší souvislosti s ekonomicko-právním prostředím všech států, na jejichž území vyvíjí podnikatelský subjekt svou činnost. A právě proto je v rámci této práce porovnán způsob vymáhání pohledávek soudní cestou v České a Rakouské republice.

Základ právních systémů obou států vznikl již v době Rakousko-Uherské monarchie a z jeho odkazu dodnes čerpá právo rakouské a po roce 1989 na něj postupně navazuje i Česká republika.

V rámci řešení problematických pohledávek jsou vzájemně uznávány rozsudky a exekuční tituly, také způsoby exekuce v českém a rakouském právu jsou si navzájem velice blízké.

Cílem práce je zjištění postupu při vymáhání pohledávek soudní cestou, a to zejména předpokladů vymahatelnosti, průběhu soudního řízení za účelem získání exekučního titulu a porovnání jednotlivých způsobů vymáhání pohledávek pro případy, že dlužník neplní dobrovolně, včetně komparace těchto postupů dle českého a rakouského práva.

2. HISTORICKÝ PŘEHLED

2.1. OBČANSKÝ ZÁKONÍK

Kodifikační práce rakouského občanského práva započaly již v roce 1753 za vlády Marie Terezie, která jmenovala tzv. kompilační komisi složenou zejména z učitelů právnických fakult, aby „*dala všem zemím dědičným stejně bezpečné právo a stejný způsob právního řízení*“ (Knoll, Smržová, Sborníková, 2002, lit. 1). Do té doby bylo používáno moravské a české Obnovené zřízení zemské a Koldínův zákoník. Plánovaný kodex měl být rozdělen do tří částí: práva osob, právo věcné a právo obligační. „*Výsledkem práce první komise byl tzv. Zákoník Marie Terezie, ve kterém je stanoveno právo soukromé a všeobecné pro všechny české a rakouské dědičné země o šesti svazcích. Císařovna předložila návrh zákoníku státní radě, která se vyslovila negativně a doporučila vrátit zákoník zpět k přepracování.*“ (Bílý, 2003, lit 6)

V roce 1758 byl dokončen první díl kodexu a začal se připravovat díl druhý. Ten byl několikrát přepracováván; přesto, že Marie Terezie práce zákonodárné komise nezastavila, jeho dokončení v roce 1776 uvázlo na mrtvém bodě. Císař Josef II. po nástupu na trůn nečekal na vypracování celého kodexu a začal postupně vyhlášovat jednotlivé části za zákony: dne 16. 1. 1783 vyhlásil manželský patent (č. 117 sbírky zákonů soudních) a dne 3. 5. 1786 patent o dědické posloupnosti (č. 548 sb. z. s.). Osnova prvního dílu kodexu byla jako platný zákoník vyhlášena 1. 11. 1786 (č. 591 sb. z. s.). Tento zákoník byl do češtiny přeložen pod názvem „*Wsseobecná Práva Městská. Djl prwnj*“.

V srpnu 1790 další panovník Leopold II. rozhodl, že ve věcech českých a německých dědičných má platit jednotný zákon a výjimky mají platit jen pokud si poměry dané země vyžádají něco jiného. Reformu prvního dílu občanského zákoníku vydaného za Josefa II. byla v únoru 1791 sankcionována jako novela občanského zákoníku.

V březnu 1792 nový panovník František I. stanovil, že v zemích dědičných českých a německých má být zavedeno jednotné právo, a že apelační soudy nemají osnovu kritizovat, ale pouze posoudit, zda není v rozporu s podstatnými zvláštnostmi zemských zákonů. „*Dvorským dekretem ze 30. 4. 1792 bylo nařízeno zřídit ve všech*

zemích u apelačních soudů tzv. koncertační komise, kterým by byly připravované zákony předkládány k úvaze.“ (Bílý, 2003, lit 6). Poté 20.11. 1796 nařídil císař František I., aby byla hotová osnova zaslána k vyjádření zemským koncertačním komisím.

V roce 1802 komise předložila císaři k sankci první díl občanského zákoníku. Císař ovšem po dvou letech (aniž by sankci udělil) oznámil komisi, že jej vzal na vědomí. Zatím komise pracovala na dalších dvou dílech zákoníku. V roce 1806 skončila porady o všech třech dílech, poté provedla jejich revizi a v lednu 1808 předložila hotovou osnovu celého zákoníku císaři k sankci. Ta se však zdržela kvůli jednání dvorské komory o redakci paragrafů upravujících výpůjčku. Po konečné stylizaci sporných paragrafů udělil císař dne 26. 4. 1811 celé osnově občanského zákoníku sankci.

Zákoník byl patentem ze dne 1.6.1811 (č. 946 sb. z. s.) prohlášen pod názvem „Všeobecný zákoník občanský pro veškeré německé země dědičné“ (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesammten deutschen Erbländer der österreichischen Monarchie – ABGB). Účinnosti nabyl 1. ledna 1812, platil pro všechny země, které v té době tvořily rakouské císařství, vyjímajíc země koruny uherské.

ABGB byl výjimečný tím, že rušil dosavadní starší právní úpravu občanských vztahů. Skládal se z 1502 paragrafů a uspořádán byl takto:

Úvod (O občanských právech vůbec) obsahoval pojednání o pojmu občanského práva, působnosti zákoníku, jeho výkladu atd. v § 1 až § 14.

První díl o právu osobním byl složen ze čtyř kapitol, obsahoval § 15 - § 284.

Druhý díl (O právu k věcem) byl rozdělen v §285 - §1341 do dvou částí – úvod a třicet kapitol dále dělených do dvou oddílů. První oddíl zahrnoval rozdělení věcí, ustanovení o držbě, vlastnickém právu a dědění. Druhý oddíl obsahoval ustanovení o smlouvách.

Třetí díl hovoří o společných osobních a věcných právech.

I přes velkou stabilitu této úpravy občanského práva se vydělily nové obory, právo obchodní a směnečné, které byly samostatně upraveny směnečným řádem č. 51/1850

ř. z. a obchodní zákoník č. 1/1863 ř. z. V Rakousku platí ABGB v novelizované podobě dodnes.

Po vzniku samostatného československého státu byly recepční normou č. 1/1918 Sb. z. a n. převzaty právní předpisy z rakousko-uherské monarchie, tedy i všeobecný občanský zákoník z roku 1811 v novelizované podobě. Tím však nastal tzv. právní dualismus, neboť v českých zemích platilo rakouské právo a na Slovensku a Podkarpatské Rusi právo uherské. To byla jedna z hlavních příčin přípravy novelizace československého práva, včetně novelizace občanského práva.

Od počátku však panovaly značné rozpory. V roce 1820 byla proto projednána otázka zásadního přístupu k unifikaci soukromého práva. Výsledkem bylo usnesení, že nemá být vypracován nový občanský zákoník, ale stávající novelizovaný rakouský zákoník z roku 1811 má být podroben revizi a změny mají být omezeny jen na nejnútnejší míru, přičemž má být přihlédnuto k planému právu na Slovensku.

„Dne 15. 2. 1926 byla při ministerstvu spravedlnosti zřízena superrevizní komise pro osnovu československého občanského zákoníku. Práce revizní komise však nebraly konce, a tak se koncem dvacátých let znovu rozvinula diskuse o způsobu a cílech kodifikace.“ (Schellová, Schelle, 1993, lit 7)

Po diskusi o novelizaci a unifikaci občanského práva probíhající v prvním desetiletí republiky se v třicátých letech zintenzivnily práce na revizi občanského práva, ale nedošlo k žádnému výsledku. V roce 1937 bylo oznámeno, že k dvacátému výročí republiky bude vydán nový občanský zákoník a další kodexy, zejména občanský soudní řád, trestní zákoník, trestní řád a další. Avšak na legislativních pracích se začala projevovat nervozita z vyhrocené politické situace. S mnichovským diktátem byly kodifikační práce v oblasti občanského práva hmotného definitivně ukončeny.

Po osvobození Československo navázalo v oblasti právního řádu na první republiku a nadále platil novelizovaný rakouský zákoník. Dne 1. 9. 1948 byl na ministerstvu spravedlnosti zřízen odbor pro urychlenou kodifikaci práva, neboť zavedený právní stav nevyhovoval nové politické situaci. Na tomto orgánu ležela rozhodující

kodifikační práce při přípravě nového občanského zákoníku, rozdělená na tři stádia. vypracování zásad, nástin osnovy a konečná redakce včetně zpracování připomínek. Občanský zákoník byl přijat jako zákon č. 141 Sb. dne 25. 10. 1950, v účinnost vešel dne 1. 1. 1951. Děлил se na šest částí: úvodní ustanovení (§ 1 - 3), obecná ustanovení (§ 4 - 99), práva věcná (§ 100 - 210), práva závazková (§ 211 - 508), právo dědické (§ 509 - 561), ustanovení přechodná a závěrečná (§ 562 - 570). Jedním z cílů zavedení nové kodifikace bylo i zrušení zvláštního odvětví obchodního práva a jeho začlenění do práva občanského.

Po přijetí nové ústavy v roce 1960 byly zahájeny práce na přípravě nového občanskoprávního kodexu. Občanské právo se dále zúžilo a byly opět vyjmuty vztahy, které byly dříve upraveny obchodním zákoníkem. Občanský zákon z roku 1964 tak omezil předmět své úpravy na společenské majetkové a osobní vztahy. Tím byly na místo občanského zákoníku z roku 1950 vydány kodexy tři: občanský zákoník č. 40/1964 Sb., hospodářský zákoník č. 109/1964 Sb. a zákoník mezinárodního obchodu č. 101/1963 Sb.

Po listopadu 1989 vyplynula ze změny politické a ekonomické situace nutnost přebudování celého československého právního řádu. Zejména bylo třeba uvést občanský zákoník do souladu s Listinou základních práv a svobod. první krok byl učiněn přijetím novely občanského zákoníku účinné od 1. 1. 1992.

V důsledku zásadních změn v občanském zákoníku se občanské právo opět stalo základem práva soukromého. Novelizovaný občanský zákoník tak opět navazuje na bohaté kodifikační tradice 18. a 19. století.

2.2. OBCHODNÍ ZÁKONÍK

Pro vývoj obchodního práva byl rozhodující vznik obchodního soudu v první polovině 18. století, v českých zemích byly ustanoveny zvláštní směnečné a merkantilní soudy, které předcházely obchodně právnímu posuzování komerčních vztahů. Dalšími předpoklady ke vzniku obchodního práva se stala některá zákonná opatření a přímé zásahy státu do sféry obchodního podniku, především administrativně právní opatření týkající se úpravy živnostenského provozování obchodu.

Významnějším legislativním opatřením byl tzv. komerční patent z roku 1732. Jeho hlavní význam spočíval v tom, že podle jeho ustanovení byla u komerčního kolegia zřizována kupecká matrikule – úřední rejstřík, do kterého měli být zapsáni všichni členové pražských kupeckých konfraternit a všichni mimopražští obchodníci z královských a poddanských měst. Zásadně měly být zapisovány osoby oprávněné k provozování obchodu v cechovním slova smyslu, které mohly doložit své oprávnění potvrzením magistrátu v královských městech. Jako důkaz skutečného zapsání mělo být vydáno zvláštní potvrzení tzv. legitimační lístek, který byl tehdejsím živnostenským listem. Matrikule byla dle dnešního pojetí nejstarším obchodním rejstříkem v našich zemích.

Důležitým mezníkem v procesu vznikajícího obchodního práva bylo vydání směnečného patentu v roce 1763. Přinesl první zákonnou úpravu směnečných poměrů a zřízení směnečných a merkantilních soudů. Formálně byl rozdělen do dvou částí. První tvořil vlastní směnečný řád – soubor pravidel o náležitostech směnky a pravidel o užití směnečné formy ve směnečném styku. Druhou byl zvláštní soudní řád pro směnečný a merkantilní soud, obsahující především procesní pravidla o jednání před směnečným soudem a o směnečné exekuci. Důkazem vydání nových oborů směnečného a obchodního práva bylo přijetí jednotného směnečného řádu patentem č. 51/1850 ř. z. a přijetí obchodního zákoníku zákonem č. 1/1863 ř. z. (účinného od 1. 7. 1863).

Rakouský obecný obchodní zákoník se skládal z 431 článků a dělil se na čtyři knihy: o obchodnictvu, o společnostech obchodních, o tiché společnosti, o spolčování k jednotlivým záležitostem obchodním na společný účet a o jednáních obchodních, k nimž některé změny a dodatky dodával výše zmíněný uvozovací zákon ve svých 60 člancích.

„První kniha se dělila na sedm hlav (rozdílů) pojednávajících o kupcích, obchodních registrech, obchodních firmách, obchodních knihách, prokuristech a plnomocnících obchodnících, obchodních pomocnících a obchodních dohodcích čili senzálech. Druhá kniha se dělila na tři hlavy obsahující ustanovení o veřejné společnosti, komanditní společnosti, komanditní společnosti na akcie a o akciové společnosti. Třetí kniha se skládala ze dvou hlav a pojednávala o tiché společnosti a o tzv. „spolčení k jednotlivým pracem a jednáním obchodním na společný účet“. Poslední, čtvrtá kniha, ve svých čtyřech hlavách pojímala obchodní jednání, koupi, komisionářské jednání, speditérství a povoznictví.“ (Knoll, Smržová, Sborníková, 2002, lit. 1)

Obecný zákoník obchodní upravoval právní poměry vznikající při obchodování a definoval pojem kupce jako „osoby, která provozuje obchody po živnostensku“. Sjednocoval a nahrazoval dosud platné dílčí úpravy dotýkající se například firemního práva, postavení obchodníků, kupeckých knih apod., a přinášel právní pravidla přimykající se bezprostředně pravidlům volné soutěže. V jejich obsahu se obchodní právo zbavilo definitivně povahy stavovského kupeckého práva a stalo se právem, které upravovalo určité vztahy, pro něž byla jinak závazná občanskoprávní pravidla. Nejvýznamnějším přínosem obchodního zákoníku byly normy upravující různé druhy podnikatelských útvarů, obchodních společností.

První republika recepční normou z 28. 10. 1918 převzala do svého právního řádu rakouskou právní úpravu. Obchodní právo, konkrétně obecný zákoník obchodní, u nás platilo až do roku 1950.

Uvedená úprava občanského a obchodního práva byla v platnosti až do 31. 12. 1950. Prvním lednem následujícího roku je zrušil unifikovaný občanský zákoník

č. 141/1950 Sb., který soukromé právo sjednotil na území celého státu do jediné kodifikace. Na konci padesátých let byly zahájeny nové rekodifikační práce. Přepřacovaný občanský zákoník č. 40/1964 Sb. se omezil jen na úpravu postavení občana jako konzumenta státem produkováných a rozdělovaných plnění a na úpravu některých vztahů mezi občany. Hospodářský zákoník č. 109/1964 řešil vztahy mezi socialistickými organizacemi mezi sebou a ke státu. Tento zákoník byl nezpůsobilý pro účely zahraničně obchodního styku, proto byl přijat ještě zákoník mezinárodního obchodu č. 101/1963 Sb., v němž byly zachyceny tradiční instituty obchodního práva.

V období šedesátých let proběhly i pokusy o dílčí reformy v hospodářském právu. Objevila se zde regulace soutěžního chování ekonomických subjektů. Druhá skupina výraznějších reformních pokusů byla spojena s obdobím Gorbačovovy vlády v SSSR a jeho programem společenské přestavby. V minimální míře byly legalizovány podnikatelské aktivity občanů. Současně se změnami v občanském právu hmotném došlo ke změně pravidel pro soudní řízení. Staré předpisy, zaměřené především na ochranu soukromého vlastnictví, byly v novém politickém uspořádání nahrazeny novým občanským soudním řádem.

Po roce 1989 pak byla postupně většina právních norem platných v socialistickém Československu zásadním způsobem novelizována, nebo přímo nahrazena novými předpisy odpovídajícími vzniklým společenským a hospodářským poměrům v zemi. Práva a povinnosti subjektů obchodně právních vztahů jsou v současnosti upravena zákonem č. 513/1991 Sb., obchodním zákoníkem, subsidiárně zákonem č. 40/1964 Sb., občanským zákoníkem a dalšími navazujícími právními předpisy.

Vlivem neustávajících společenských změn jdoucích ruku v ruce s politickým a hospodářským vývojem a tím vyvolanou harmonizací evropského práva pak dochází i k dalším rozsáhlým kontinuálním úpravám legislativy a to ve všech oblastech práva.

3. PŘEDPOKLADY VYMAHATELNOSTI POHLEDÁVEK

Pohledávka ve smyslu občanského a obchodního zákoníku znamená právo věřitele požadovat po dlužníkovi určité plnění. Nedojde-li k tomuto plnění řádně a včas, tj. v plné výši způsobem a v čase určeným ve smlouvě příp. v právním předpise, má věřitel právo uplatnit prostředky pro uspokojení své pohledávky za dlužníkem. Toto právo může být znemožněno překážkami vymáhání pohledávky.

3.1. PLATNOST PRÁVNÍHO ÚKONU, NA JEHOŽ ZÁKLADĚ POHLEDÁVKA VZNIKLA

Právní úkony jsou definovány v části první, hlavě čtvrté zákona č. 40/1964 Sb. občanského zákoníku. Právní úkon je projevem vůle směřující zejména ke vzniku, změně nebo zániku těch práv a povinností, které právní předpisy s takovým projevem spojují, a který musí být zároveň učiněn svobodně a vážně, určitě a srozumitelně, jinak je neplatný.

„Občanský zákoník rozeznává dva druhy neplatnosti právního úkonu, aniž uvádí jejich pojmenování. Právní teorie mluví o tzv. absolutní a tzv. relativní neplatnosti. Rozdíl mezi oběma druhy spočívá především v tom, že tzv. relativní neplatnosti se musí ten, kdo byl vadným úkonem dotčen, dovolat.“ (lit. 3)

O relativní neplatnost se jedná v případě, že právní úkon trpí vadou sankcionovanou neplatností, přičemž se jedná o vadu taxativně vymezenou v § 40a (z. 40/1964 Sb.). Takový právní úkon existuje, považuje se za platný a tudíž vyvolává právní účinky. Pokud se ovšem osoba dotčená takovým úkonem neplatnosti dovolá, nastane stav, který byl před učiněním tohoto relativně neplatného právního úkonu (tj. stejný stav jako při absolutní neplatnosti právního úkonu) – viz níže.

Schéma č. 1:

§ 40a (z. 40/1964 Sb.) - vymezení případů relativní neplatnosti právního úkonu

odkaz na ustanovení zákona 40/1964 Sb.	obsah ustanovení
§ 49a	jednající osoba učinila právní úkon v omylu, který osoba, pro kterou byl právní úkon uskutečněn, vyvolala nebo o něm musela vědět
§ 55	smluvní ujednání spotřebitelských smluv se odchyľují od zákona v neprospěch spotřebitele
§ 140	převědli-li spoluvlastník svůj podíl na věci jiné osobě, než je osoba blízká, a nenabídl-li předtím tento podíl ke koupi ostatním spoluvlastníkům
§ 145 odst. 2	byl-li proveden právní úkon přesahující obvyklou správu majetku náležejícího do společného jmění manželů bez souhlasu obou manželů
§ 479	odporuje-li závěť ustanovení o dědických podílech nezletilých a zletilých potomků
§ 586	jestliže jedna ze stran uzavírajících dohodu o narovnání vyvolala lší omyl druhé strany o tom, co je mezi nimi sporné nebo pochybné
§ 589	není-li smluvní cena sjednána v souladu s obecně závaznými právními předpisy
§ 701 odst. 1	byl-li proveden právní úkon přesahující běžné věci týkající se společného nájmu bytu bez souhlasu všech společných nájemců
§ 775	není-li odměna zprostředkovatele sjednána v souladu s obecně závaznými právními předpisy
§ 852b odst. 2 a 3	chybí-li v cestovní smlouvě byt' jen jediná podstatná náležitost uvedená v tomto ustanovení

O absolutní neplatnost se jedná v případě, že právní úkon trpí vadou sankcionovanou neplatností, přičemž se nejedná o vadu uvedenou v ustanovení § 40a (z. 60/1964 Sb.). Absolutně neplatný právní úkon sice existuje, ale od počátku nevyvolává právní

účinky. Tento stav nastává učiněním vadného právního úkonu, není tedy nutno, aby se dotčená osoba neplatnosti dovolala. K absolutní neplatnosti soud přihlíží z úřední povinnosti.

Relativně neplatný právní úkon existuje a vyvolává právní účinky, pokud se osoba jím dotčená nedovolá jeho neplatnosti; zatímco absolutně neplatný právní úkon sice existuje, ale žádné účinky nevyvolává, a soud k neplatnosti přihlíží z úřední povinnosti.

3.2. ZÁNİK ZÁVAZKU JAKO PŘEKÁŽKA VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVKY

„Závazkové právní vztahy zanikají na základě právních úkonů, ať jednostranných (splnění dluhu, uložení do úřední úschovy, odstoupení od smlouvy, započtení, výpověď), nebo dvoustranných (novace, vzdání se práva, prominutí dluhu, narovnání, započtení), nebo na základě události (nemožnost plnění, uplynutí doby, smrt dlužníka či věřitele, splnutí) popř. na základě kumulované právní skutečnosti (prekluze), event. i rozhodnutím státního orgánu, zcela výjimečně i podle zákonného ustanovení.“ (lit. 3)

- a) **Splněním dluhu** (z. 40/1964 Sb., § 559 – § 569) se rozumí právní úkon, kterým dlužník poskytuje předmět dluhu věřiteli. Obvykle se jedná o faktický právní úkon (jednání, chování), který za dlužníka může splnit i další osoba např. zástupce, ručitel atd.
- b) **Dohodou** (dle z. 40/1964 Sb., § 570 – 574) věřitele a dlužníka lze nesplněný závazek nebo jeho část zcela zrušit, aniž by došlo ke vzniku závazku nového. Zrušovaný závazek zaniká, když návrh na jeho zrušení byl přijat druhou stranou.
- c) **Novací** se označuje dohoda mezi dlužníkem a věřitelem, kterou se ruší původní existující platný závazek, jenž je nahrazován novým závazkovým právním

vztahem s odlišným předmětem plnění. Věřitel s dlužníkem se mohou dohodnout i o novaci promlčeného závazku. Podmínkou novace je její písemná forma.

- d) Dle § 574 (z. 40/1964 Sb.) se může věřitel s dlužníkem dohodnout, že se **vzdává svého práva, nebo že dluh promíjí**. Dohoda, kterou se někdo vzdává práv, jež mohou v budoucnosti teprve vzniknout, je neplatná. Podmínkou uzavření dohody o vzdání se práva nebo o prominutí dluhu, je existence platného dosud nesplněného závazku, bez ohledu na jeho promlčení, a písemná forma tohoto právního úkonu.
- e) **Nemožnost plnění** upravuje § 575 až § 577 (z. 40/1964 Sb.). Můžeme rozlišit tzv. objektivní nemožnost předběžnou způsobující vždy neplatnost právního úkonu, nastávající v okamžiku, kdy se plnění objektivně stalo nemožným (důvody nelze přičíst zavázanému). Tato nemožnost může být vyvolána i novým právním předpisem. O nemožnost následnou se jedná v případě, že vznikla, nebo se objevila, až po vzniku závazku, a má za následek jeho zánik. Nemožnost splnění závazku zaviněná dlužníkem zakládá věřiteli právo na náhradu škody. V případě, že plnění je uskutečnitelné se ztíženými podmínkami, vyššími náklady nebo později po sjednaném čase, nejedná se o nemožnost, která by mohla způsobit zánik závazku.
- f) Dle § 578 (z. 40/1964 Sb.) zaniknou práva a povinnosti **uplynutím doby**, na kterou byly omezeny. K uplynutí doby dochází dvěma způsoby: právním úkonem je trvání závazku omezeno na stanovenou dobu; a dále právní předpis stanovuje lhůtu, v níž má oprávněný uplatnit své právo. V případě stanovení doby trvání závazku k jeho zániku dochází v okamžiku uplynutí sjednané lhůty a není zapotřebí splnění dalších podmínek. V druhém případě je k zániku práva dojde v důsledku současného splnění podmínky uplynutí lhůty a neuplatnění práva.
- g) **Smrtí dlužníka nebo věřitele** dle § 578 (z. 40/1964 Sb.) práva a povinnosti zanikají pouze v případě, že jsou spojeny přímo s jeho osobou. Jinak práva a povinnosti přecházejí na právní nástupce původních subjektů. Obdobně lze dovodit analogii k zániku právnické osoby.

- h) K **započtení** dle § 580 (z. 40/1964 Sb.) dochází buď jednostranným právním úkonem v případě, že se pohledávky a závazky stejného druhu vzájemně kryjí a některý z účastníků učiní vůči druhému projev směřující k započtení. Může dojít i k započtení dvoustrannému – tj. dohodou. Pro zánik závazku započtením musí být splněny tyto předpoklady: vzájemnost pohledávek, pohledávky téhož druhu, vzájemné krytí pohledávek, splatnost pohledávek, právní úkon jedné ze smluvních stran. K zániku závazku dojde v okamžiku setkání pohledávek způsobilých k započtení. Případy, ve kterých není započtení přípustné, stanoví § 581 (z. 40/1964 Sb.).
- i) **Výpovědi** dle § 582 (z. 40/1964 Sb.) se rozumí jednostranný právní úkon, v jehož důsledku zanikne závazkový právní poměr. Jeho účinky se vztahují ke dni, který je ve výpovědi uveden. Závazkový právní vztah zanikne okamžikem, kdy výpověď nabude účinnosti. Současně přestane mít na práva a povinnosti vliv smlouva, na jejímž základě tento vztah vznikl.
- j) **O neuplatnění práva** dle § 583 (z. 40/1964 Sb.) hovoříme v případě, že došlo k zániku práva v případech v zákoně uvedených z důvodu, že nebylo ve stanovené době toto právo uplatněno. V tomto případě se jedná o prekluzi (propadnutí) práva. (viz kapitola 3.3.)
- k) Ke **splynutí** definovanému v § 584 (z. 40/1964 Sb.) dochází v případě že se ztotožní dlužník s věřitelem – tj. stanou se jednou osobou.
- l) **Narovnáním** (z. 40/1964 Sb., § 585 až § 587) se rozumí dohoda mezi dlužníkem a věřitelem, kterou mezi sebou upravují vzájemná práva a povinnosti nebo práva nyní sporná, nebo pochybná, tím způsobem, že je nahrazují novými právy a povinnostmi. Zákon vyžaduje písemnou formu pokud byl původní závazek zřízen písemně, nebo pokud se dohoda týká promlčeného závazku. Neplatnosti narovnání se lze dovolat v případě, že druhá strana lstí vyvolala omyl o tom, co je mezi stranami sporné nebo pochybné. Narovnání sjednané v dobré víře nepozbývá platnosti ani v případě, že dodatečně vyjde najevo, že některá ze stran dohodnuté právo v době sjednání narovnání neměla.

m) Dle § 517 (z.40/1964 Sb.) má věřitel **právo odstoupit od smlouvy** v případě, že dlužník je v prodlení s plněním závazku a nesplní jej ani v dodatečně přiměřené lhůtě poskytnuté mu věřitelem. Odstoupení od smlouvy má povahu sankce, má účinky zpětně k uzavření smlouvy. Znamená to, že účastníci jsou povinni vrátit si navzájem to, co podle smlouvy dostali, nebo poskytnout náhradu za to, co dostali. Odstoupení věřitele se může týkat i jednotlivých plnění. Dle obchodního zákoníku (z. 513/1991 Sb.) § 345 je odstoupení právním úkonem účinným okamžikem doručení druhé straně.

Pokud závazek zaniká bez uspokojení věřitele, má tento možnost domáhat se jeho uspokojení, pokud tomu nebrání některá z dalších překážek vymáhání pohledávky.

3.3. PROMLČENÍ A PREKLUZE

3.3.1. PROMLČENÍ DLE OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU

Promlčení je upraveno zákonem č. 40/1964 Sb., občanským zákoníkem v § 100 – § 114. Právo se promlčí, jestliže nebylo vykonáno před uplynutím promlčecí doby. Promlčují se všechna práva majetková s výjimkou práva vlastnického a práva z vkladů na vkladních knížkách nebo jiných formách vkladů na běžných účtech.

Obecná promlčecí lhůta je dle občanského zákoníku tříletá a běží ode dne, kdy mohlo být právo poprvé vykonáno. Zákon dále vymezuje promlčecí lhůty v dalších specifických případech. Pokud bylo právo přiznáno pravomocným rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu, promlčuje se za deset let ode den, kdy došlo k uznání, nebo od uplynutí lhůty stanovené v uznání.

Pokud uplatní věřitel své právo u soudu v promlčecí době a řádně pokračuje v zahájeném řízení, promlčecí doba od tohoto uplatnění po dobu řízení neběží.

3.3.2. PROMLČENÍ A PREKLUZE DLE OBCHODNÍHO ZÁKONÍKU

Promlčení v obchodních závazkových vztazích upravuje zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník v § 387 - 408. Právo se promlčí uplynutím doby stanovené tímto zákonem. Promlčení podléhají všechna práva ze závazkových vztahů s výjimkou práva vypovědět smlouvu uzavřenou na dobu neurčitou.

Účinky promlčení spočívají v tom, že právo na plnění povinnosti druhé strany nezaniká, ale nemůže být přiznáno soudem, jestliže povinná osoba namítne promlčení po uplynutí promlčecí doby. Jestliže se promlčí právo uskutečnit právní úkon, účinky tohoto právního úkonu nenastanou vůči osobě, která namítne promlčení.

Obecná promlčecí lhůta činí dle § 397 čtyři roky, nestanoví-li zákon pro jednotlivá práva jinak. Bez ohledu na jiná ustanovení skončí promlčecí doba nejpozději po uplynutí 10 let ode dne, kdy počala poprvé běžet. Pokud bylo právo pravomocně přiznáno soudem později než tři měsíce před uplynutím doby nebo po jejím uplynutí, lze rozhodnutí soudně vykonat, jestliže řízení o jeho výkonu bylo zahájeno do tří měsíců ode dne, kdy mohlo být zahájeno.

„K promlčení soud ani jiný orgán nepřihlíží z úřední povinnosti, tzn. pokud není námitka promlčení uplatněna, může být oprávněnému jeho právo přiznáno. Námitka promlčení může být uplatněna až poté, co promlčecí lhůta uplyne.“ (lit 2) Jestliže dlužník splnil svůj závazek dobrovolně po uplynutí promlčecí doby, nemůže požadovat vrácení poskytnutého plnění, i když v době plnění nevěděl, že promlčecí doba již uplynula. (Nejedná se tedy o bezdůvodné obohacení.)

U práv vymahatelných u soudu se **počátek promlčecí lhůty** stanoví ode dne, kdy mohlo být právo uplatněno u soudu, a u práv uskutečnit právní úkon běží promlčecí doba ode dne, kdy mohl být právní úkon učiněn. *„S ohledem na úpravu počítání času (§ 122, zákona č. 40/1964 Sb.) končí promlčecí lhůty také k určitému dni, nikoli k poslednímu dni měsíce, čtvrtletí či roku. Například mohl-li být právní úkon učiněn 26.1.1998, běží obecná promlčecí lhůta od tohoto dne a končí 26.1.2002.“* (lit 2)

U práva na plnění závazku běží promlčecí doba ode dne, kdy měl být závazek splněn, nebo mělo být započato s jeho plněním (doba splatnosti). Spočívá-li obsah závazku v povinnosti nepřetržitě vykonávat určitou činnost, zdržet se určité činnosti nebo něco strpět, počíná promlčecí doba běžet od porušení této povinnosti. U práva na dílčí plnění běží promlčecí doba pro každé dílčí plnění samostatně. Stane-li se pro nesplnění některého dílčího závazku splatný závazek celý, běží promlčecí doba od doby splatnosti nesplněného závazku. Změna v osobě dlužníka nebo věřitele nemá vliv na běh promlčecí doby.

Strana, vůči níž se právo promlčuje, může **písemným prohlášením druhé straně prodloužit promlčecí dobu**, a to i opakovaně; celková promlčecí doba nesmí být delší než 10 let od doby, kdy počala poprvé běžet. Toto prohlášení lze učinit i před počátkem běhu promlčecí doby. Uzná-li dlužník písemně svůj závazek, běží nová čtyřletá promlčecí doba od tohoto uznání.

Týká-li se uznání pouze části závazku, běží nová promlčecí doba ohledně této části (při opakovaném uznání trvá promlčecí lhůta max. 10 let).

Placení úroků se považuje za uznání závazku. Plní-li dlužník částečně svůj závazek, má toto plnění účinky uznání zbytku dluhu, jestliže lze usuzovat, že plněním dlužník uznává i zbytek závazku. „*Pokud by bylo možno z jeho projevů vůle usuzovat, že co do zbytku svůj závazek odmítá, nemělo by poskytnuté plnění účinky uznání.*“ (lit 2) Účinky uznání závazku nastávají i v případě, kdy jemu odpovídající právo bylo v době uznání již promlčeno.

Promlčecí doba přestává běžet, když věřitel za účelem uspokojení nebo určení svého práva učiní jakýkoli právní úkon, který se považuje za zahájení soudního nebo rozhodčího řízení, nebo za uplatnění práva v již zahájeném řízení. „*Lhůta před rozhodnou skutečností se sčítá s lhůtou poté, co tato skutečnost přestala působit. Ke stavení promlčecí lhůty dochází pouze za předpokladu, že věřitel učiní právní úkon, který je podle občanského soudního řádu úkonem zahajujícím řízení (§ 79 a násl. OSŘ) nebo úkonem k uplatnění práva v již zahájeném řízení (např. § 95 a násl. OSŘ).*“ (lit 2)

Bylo-li právo uplatněno před promlčením, ale nebylo-li zároveň v průběhu řízení v této věci rozhodnuto, potom platí, že promlčecí doba nepřestala běžet. Jestliže v době skončení soudního nebo rozhodčího řízení promlčecí doba již uplynula, nebo do skončení této lhůty zbývá méně než 1 rok, prodlužuje se promlčecí doba tak, aby neskončila dříve než jeden rok od skončení soudního nebo rozhodčího řízení, avšak skončí nejpozději po uplynutí deseti let ode dne počátku svého běhu.

Soudní nebo rozhodčí řízení zahájené proti jednomu spoludlužníku způsobuje, že přestala běžet promlčecí doba proti jinému spoludlužníku, jenž je s ním ohledně uplatněného nároku zavázán společně a nerozdílně, jestliže jej věřitel vyrozumí písemně o zahájeném řízení před uplynutím promlčecí doby.

„Od promlčení je třeba odlišit prekluzi, při níž marným uplynutím lhůty, tzn. neuplatněním práva ve stanovené lhůtě, právo, a tím i závazek povinného zaniká. K uplynutí prekluzivní lhůty, a tím i zániku prekludovaného práva přihlíží příslušný státní orgán z úřední povinnosti. V případě dobrovolného plnění by na straně příjemce takového plnění došlo k bezdůvodnému obohacení“ (lit 2)

Prekluze vyžaduje nejen marné uplynutí lhůty, ale i nečinnost oprávněného subjektu. V zákoně je prekluze obvykle vyjádřena slovy „... právo zanikne... „ nebo „... jinak právo zanikne...“. Prekluzivní lhůty se nestaví, ani nepřerušují a také je nelze prodloužit. „*To, co má subjekt před uplynutím prekluzivní lhůty učinit, je třeba učinit nejpozději v poslední den lhůty. Jde o lhůtu hmotněprávní, proto kupř. žaloba musí být k soudu již doručena. Úkony, pro něž je stanovena propadlá lhůta, mají vesměs adresnou povahu“ (lit. 3)*

4. EXEKUČNÍ TITULY, VÝKON ROZHODNUTÍ PROSTŘEDNICTVÍM SOUDU A EXEKUTORA

4.1. ZÍSKÁNÍ EXEKUČNÍHO TITULU

4.1.1. ŽALOBA

Žaloba je návrh, kterým se zahajuje řízení týkající se dvoustranných právních vztahů mezi žalobcem a žalovaným.

Schéma č. 2:

Náležitosti žaloby (podání) dle § 79 zákon 99/1963 Občanského soudního řádu

Obecné náležitosti:
vymezení soudu, kterému je podání určeno,
kdo podání činí
které věci se týká a co sleduje
musí být podepsáno a datováno
je-li účastník zastoupen advokátem, může být podpis advokáta nahrazen otiskem podpisového razítka, jehož vzor byl uložen u soudu, kterému je podání určeno
Další náležitosti návrhu:
jméno, příjmení a bydliště účastníků (obchodní firmu nebo název a sídlo právnické osoby, označení státu a organizační složky státu, která za stát před soudem vystupuje), případně jejich zástupců,
vyličení rozhodujících skutečností,
označení důkazů, jichž se navrhovatel dovolává,
z podání musí být patrné, čeho se navrhovatel domáhá
Ve věcech vyplývajících z obchodních vztahů musí návrh obsahovat:
identifikační číslo právnické osoby
identifikační číslo fyzické osoby, která je podnikatelem
popřípadě další údaje potřebné k identifikaci účastníků řízení
Podání je třeba předložit s potřebným počtem stejnopisů a s přílohami tak, aby jeden stejnopis zůstal u soudu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis, jestliže je to třeba

„Žalobní petit (přesně formovaná žalobní žádost, návrh na vynesení rozsudku) musí být úplný, určitý a srozumitelný. Vymezení práv a jim odpovídajících povinností v něm obsažené musí být provedeno tak přesně a jednoznačně, aby po jeho převzetí do výroku soudního rozhodnutí mohl být nařízen a proveden výkon rozhodnutí (tedy aby byl po materiální stránce vykonatelný), neboť soud nemůže účastníkům přiznat jiná práva a uložit jim jiné povinnosti, než jsou navrhovány, žalobní petit musí svým rozhodnutím zcela vyčerpat a nesmí jej překročit.

Žalobní petit může obsahovat i několik návrhů, jak má soud o věci rozhodnout. Stanoví-li právní předpis nebo právní úkon (smlouva), že dlužník může poskytnout věřiteli plnění podle své volby z více možností (z více plnění), musí věřitel, který se domáhá splnění této povinnosti v řízení před soudem, respektovat možnost volby plnění dlužníkem i v žalobním petitu.“ (lit. 4)

Žalobu (návrh na zahájení řízení) soud doručí ostatním účastníkům do vlastních rukou. Žalobce (navrhovatel) může obeznámit žalovaného (ostatní účastníky řízení) s obsahem návrhu tím, že vedle stejnopisu žaloby (návrhu) doručovaného soudem mu sám zašle další stejnopis.

Soudní řízení je dle § 82 zákona 99/1963 Sb., Občanského soudního řádu zahájeno dnem doručení návrhu soudu na jeho zahájení. Zahájení řízení brání tomu, aby o téže věci probíhalo u soudu jiné řízení.

Žalobce (navrhovatel) může v průběhu řízení se souhlasem soudu měnit návrh na zahájení řízení, může jej také vzít zpět, a to buď zčásti nebo zcela. Pokud nebyli ostatní účastníci přítomni jednání, při kterém ke změně došlo, je třeba doručit jim tento změněný návrh do vlastních rukou. Soud nepřipustí změnu návrhu a pokračuje v řízení o původním návrhu pro právní moci usnesení, pokud by výsledky dosavadního jednání nemohly být podkladem pro řízení o změněném návrhu. Je-li návrh vzat zpět, soud řízení zastaví buď v rozsahu zpětvzetí návrhu nebo zcela.

Žalovaný může za průběhu řízení uplatnit svá práva proti žalobci i vzájemným návrhem.

Soud usiluje o smír mezi účastníky. Účastníci mohou skončit řízení soudním smírem, pokud toto připouští povaha věci. Schválený smír má účinky pravomocného rozsudku.

Jakmile bylo zahájeno řízení, postupuje v něm soud i bez dalších návrhů, aby byla věc co nejrychleji projednána a rozhodnuta. K dosažení účelu řízení jsou účastníci povinni tvrdit všechny skutečnosti významné pro rozhodnutí, pokud je neobsahuje žaloba, plnit důkazní povinnost a dbát pokynů soudu. Po zahájení řízení může soud zajistit důkaz i bez návrhu, vznikne-li obava, že tento důkaz nebude později možno provést, nebo jen s velkými obtížemi. Je-li přerušeno řízení (podmínky a předpoklady jsou vymezeny v §§ 107 – 111), nekonají se jednání a neběží lhůty. Jestliže se v řízení pokračuje, nedobíhá zbytek lhůty, ale tyto počínají běžet znovu.

Účastníci jsou povinni označit **důkazy k prokázání** svých **tvrzení**. Soud rozhoduje, které z navrhovaných důkazů provede. Dokazování soud provádí při jednání. Přitom platí, že není třeba dokazovat skutečnosti obecně známé nebo známé soudu z jeho činnosti. Účastníci mají právo vyjádřit se k návrhům na důkazy a ke všem důkazům, které byly provedeny. Jako důkazy mohou sloužit všechny prostředky, jimiž lze zjistit stav věci, zejména výslech svědků, znalecký posudek, zprávy a vyjádření orgánů, fyzických a právnických osob, notářské nebo exekutorské zápisy a jiné listiny, ohledání a výslech účastníků. Důkaz listinou se provede tak, že ji nebo její část při jednání předseda senátu přečte nebo sdělí její obsah.

Každý je povinen bezplatně sdělit soudu na jeho dotaz skutečnosti, které mají význam pro řízení a rozhodnutí. Důkazy hodnotí soud podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti. Přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo za řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci.

„Iniciativa při shromažďování důkazů leží zásadně na účastnících, a ukládá jim označit důkazy k prokázání tvrzení. Tím, do jaké míry účastník splní svou povinnost označit důkazy potřebné k prokázání svých tvrzení, zásadně předurčuje skutkový závěr soudu jako základ pro právní posouzení uplatněného nároku. Soud je povinen dbát, aby vždy bylo jasné, k prokázání jaké konkrétní skutkové okolnosti je důkaz

navrhován, a případné nejasnosti v tomto směru v součinnosti s účastníkem odstranit. Soud směřuje k tomu, aby se účastník konkrétně vyslovil o tom, jak se sběhla ta či ona skutkově významná okolnost. Důsledkem toho, že tvrzení účastníka není prokázáno (v tom smyslu, že je soud nemá za pravdivé) ani na základě navržených důkazů, ani na základě důkazů, které soud provedl bez návrhu, je pro účastníka nepříznivé rozhodnutí.“ (lit. 4)

Náklady řízení vymezuje § 137 následovně:

- hotové výdaje účastníků a jejich zástupců, včetně soudního poplatku
- ušlý výdělek účastníků a jejich zástupců
- náklady důkazů
- odměna notáře a jeho hotové výdaje
- tlumočné
- odměna zastupování, je-li zástupcem advokát nebo notář

Každý účastník platí náklady řízení, které mu vznikají, a náklady svého zástupce. Společné náklady platí účastníci podle poměru účasti na věci a na řízení, nelze-li tento poměr určit, pak je platí rovným dílem.

Soud přízná **náhradu nákladů** tomu účastníku, který měl ve věci plný úspěch. Měl-li účastník jen částečný úspěch, soud náhradu nákladů poměrně rozdělí nebo vysloví, že právo na náhradu nákladů nemá žádný z účastníků. Druhá uváděná situace nastává v případě, že řízení skončilo smírem (a nebylo v jeho průběhu o náhradě nákladů ujednáno něco jiného), nebo pokud bylo řízení zastaveno. Zavínil-li některý z účastníků zastavení řízení, je povinen hradit jeho náklady.

Soud rozhoduje o věci samé **rozsudkem**, je-li rozhodováno o celé projednávané věci, nebo v případech vymezených zákonem rozhoduje **usnesením**. Uzná-li žalovaný v průběhu soudního řízení nárok nebo základ nároku uplatňovaného proti němu žalobou, rozhodne soud rozsudkem podle tohoto uznání. Obsah rozhodnutí vysloví soud ve výroku rozsudku (rozhodne také o povinnosti k náhradě nákladů řízení). Výrok rozsudku o plnění v penězích může být vyjádřen v cizí měně, neodporuje-li to okolnostem případu.

Doručený rozsudek, který nelze napadnout odvoláním, je v právní moci. **Výrok** pravomocného rozsudku je pro účastníky řízení závazný (nestanoví-li zákon jinak). Rozsudek je vykonatelný, jakmile uplyne lhůta k plnění. Není-li povinnost k plnění v rozsudku uložena, je tento vykonatelný, jakmile nabyl právní moci.

V případě, že soud rozhodne usnesením, počíná běžet lhůta k plnění od doručení usnesení, a usnesení je vykonatelné jejím uplynutím. Je-li usnesení vykonatelné až po právní moci, běží lhůta k plnění až od jeho právní moci.

Platební rozkaz (§§ 172 – 175) může soud vydat i bez výslovné žádosti žalobce a bez slyšení žalovaného, je-li v žalobě uplatněno právo na zaplacení peněžité částky a vyplývá-li toto právo ze skutečností uváděných žalobcem. „*Jestliže žaloba obsahuje návrh na rozhodnutí platebním rozkazem, není soud povinen takto rozhodnout, i kdyby byly splněny zákonné předpoklady.*“ (lit. 4) V platebním rozkazu soud žalovanému uloží, aby do 15 dnů od jeho doručení žalobci zaplatil uplatněnou pohledávku a náklady řízení, nebo aby v téže lhůtě podal odpor (u soudu, který platební rozkaz vydal). Platební rozkaz je třeba doručit žalovanému do vlastních rukou, nelze-li jej doručit, soud jej usnesením zruší v plném rozsahu.

Platební rozkaz, proti němuž nebyl podán odpor, má účinky pravomocného rozsudku. Podá-li jen jeden ze žalovaných včas odpor, ruší se tím platební rozkaz v plném rozsahu a soud nařídí jednání. Pozdě podaný odpor soud usnesením odmítne. Odvolání je zde opravným prostředkem jen proti výroku o nákladech řízení.

Směnečný (šekový) platební rozkaz vydá soud na návrh žalobce (musí obsahovat jak obecné náležitosti, tak výslovný návrh na vydání platebního rozkazu), pokud tento předloží v prvopisu směnku nebo šek, o jejichž pravosti není důvodu pochybovat, a další listiny nutné k uplatnění práva.

V tomto směnečném (šekovém) platebním rozkazu žalovanému uloží, aby do tří dnů zaplatil požadovanou částku a náklady řízení, nebo aby v téže lhůtě podal námitky (musí specifikovat, co proti platebnímu rozkazu namítá). Platební rozkaz musí být

doručen do vlastních rukou. Nelze-li návrhu na vydání platebního rozkazu vyhovět, nařídí soud jednání.

Nepodá-li žalovaný včas námitky (nebo vezme-li je zpět), má směnečný (šekový) platební rozkaz účinky pravomocného rozsudku. Pozdě podané nebo neodůvodněné námitky soud odmítne.

Jsou-li námitky podány včas, nařídí soud jednání za účelem jejich projednání. Včas podané a odůvodněné námitky odkládají ve svém rozsahu právní moc a vykonatelnost platebního rozkazu.

V rozsudku vysloví, zda směnečný (šekový) platební rozkaz ponechává v platnosti nebo zda ho zrušuje (a v jakém rozsahu). Vezme-li žalovaný námitky zpět, soud usnesením řízení o námitkách zastaví (jednání není třeba nařizovat). Odvolání je opravným prostředkem pouze proti výroku o nákladech řízení.

4.1.2. NOTÁŘSKÝ ZÁPIS SE SVOLENÍM K VYKONATELNOSTI

Sepsání notářského zápisu o právním úkonu je osvědčením, že před notářem byly učiněny projevy vůle účastníků tohoto zápisu, a že po písemné formulaci těchto projevů vůle notářem, byly tyto účastníky schváleny a podepsány. Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti je dle zákona č. 99/1963 Sb., Občanského soudního řádu též exekučním titulem.

Dle § 71a zákona č. 358/1992 Sb. o notářích a jejich činnosti (notářského řádu), notář na žádost účastníků sepíše notářský zápis o dohodě, kterou se účastník zaváže splnit pohledávku nebo jiný nárok druhého účastníka vyplývající ze závazkového právního vztahu, a v této dohodě svolí, aby podle tohoto zápisu byl nařízen a proveden výkon rozhodnutí (exekuce), jestliže svou povinnost řádně a včas nesplní.

Schéma č. 3:

Vymezení náležitostí dohody účastníků jsou vymezeny v § 63 a v § 71b z. 358/1992 Sb.

Obecné náležitosti notářského zápisu:	
místo, den, měsíc a rok	
jméno a příjmení notáře a jeho sídlo;	
prohlášení účastníků, že jsou způsobilí k právním úkonům	
údaj, jak byla ověřena totožnost účastníků, svědků, důvěrníků a tlumočnicků	
obsah úkonu	
údaj o tom, že byl, zápis po přečtení účastníky schválen	
podpisy účastníků nebo jejich zástupců, svědků, důvěrníků a tlumočnicků	
otisk úředního razítka notáře a jeho podpis.	
Náležitosti notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti	
označení osoby povinné (osoba, která se zavázala ke splnění pohledávky nebo jiného nároku)	jméno a příjmení, bydliště a rodné číslo účastníků a jejich zástupců, svědků, důvěrníků a tlumočnicků
označení osoby oprávněné, jejíž pohledávka nebo jiný nárok mají být splněny.	
skutečnosti, na nichž se pohledávka nebo jiný nárok zakládá	
předmět plnění	
dobu plnění	
prohlášení povinné osoby o svolení k vykonatelnosti zápisu	
Dohoda účastníků může obsahovat též podmínky, popřípadě vzájemné povinnosti oprávněné osoby, na jejichž splnění je poskytnutí předmětu plnění vázáno.	

4.2. NÁVRH NA VÝKON ROZHODNUTÍ

Návrh na soudní výkon rozhodnutí může dle § 251 z. 99/1963 Sb., podat oprávněný, pokud povinný dobrovolně nesplní, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí (rozsudek, usnesení, platební rozkaz). A dále se níže uvedená ustanovení pro výkon rozhodnutí užijí i na výkon notářských a exekutorských zápisů se svolením k vykonatelnosti.

V návrhu na výkon rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky uvede oprávněný, jakým způsobem má být výkon rozhodnutí proveden. Navrhuje-li oprávněný výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z bankovního účtu, označí v návrhu peněžní ústav a číslo účtu, z něhož má být pohledávka odepsána. Navrhuje-li oprávněný výkon rozhodnutí příkázáním jiné peněžité pohledávky, označí v návrhu dlužníka povinného a uvede důvod pohledávky.

K návrhu na výkon rozhodnutí je třeba připojit stejnopis rozhodnutí opatřený potvrzením o jeho vykonatelnosti (tím jej opatří soud, který rozhodoval jako soud prvního stupně). Soud je oprávněn vždy před nařízením výkonu rozhodnutí přezkoumávat správnost potvrzení o vykonatelnosti všech titulů pro výkon rozhodnutí. Výkon rozhodnutí lze nařídit jen tehdy, obsahuje-li rozhodnutí označení oprávněné a povinné osoby, vymezení rozsahu a obsahu povinností, k jejichž splnění byl výkon rozhodnutí navržen, a určení lhůty ke splnění povinnosti.

Neobsahuje-li rozhodnutí soudu určení lhůty ke splnění povinnosti, má se za to, že povinnosti uložené tímto rozhodnutím je třeba splnit do tří dnů od právní moci rozhodnutí. Výkon rozhodnutí lze nařídit jen v takovém rozsahu, jaký oprávněný navrhl a jaký podle soudu stačí k jeho uspokojení. Výkon rozhodnutí soud zpravidla nařídí bez slyšení povinného, rozhoduje se usnesením.

Při výkonu rozhodnutí soud poučí účastníky (oprávněný a povinný) a další osoby o jejich procesních právech a povinnostech. Nařídit a provést výkon rozhodnutí lze pouze způsoby uvedenými v občanském soudním řádu: výkon rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky lze provést srážkami ze mzdy, příkázáním

pohledávky, prodejem movitých věcí a nemovitostí, prodejem podniku a zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitostem; výkon rozhodnutí prodejem zástavy lze provést prodejem zastavených movitých a nemovitých věcí, věcí hromadných, souborů věcí, bytů a nebytových prostorů ve vlastnictví, příkázáním zastavené peněžité pohledávky a postižením zastavených jiných majetkových práv.

Požádá-li oprávněný před podáním nebo při podání návrhu na rozhodnutí (a považuje-li to předseda senátu za účelné), předvolá soud povinného a vyzve ho k dobrovolnému splnění povinnosti, kterou mu rozhodnutí ukládá.

„Návrh na prohlášení o majetku může věřitel podat jen před podáním návrhu na nařízení exekuce. Z podání návrhu se nevybírá soudní poplatek.“ (lit. 4) Kdo má peněžitou pohledávku přiznanou vykonatelným rozhodnutím, může před podáním návrhu na výkon rozhodnutí soudu navrhnout předvolání povinného a jeho **vyzvání k prohlášení o majetku**. Je-li povinnou právnická osoba, soud předvolá její statutární orgán. Ten, kdo byl předvolán k prohlášení o majetku, se musí osobně dostavit k soudu.

Soud návrhu na **prohlášení o majetku** vyhoví jen tehdy, pokud oprávněný připojí k návrhu listiny osvědčující, že jeho pohledávka nebyla a ani nemohla být (ani s pomocí soudu) uspokojena výkonem rozhodnutí příkázáním z bankovního účtu povinného, a stejnopis rozhodnutí opatřený potvrzením o jeho vykonatelnosti, nebo jinou listinu potřebnou k nařízení výkonu rozhodnutí.

Návrhu na prohlášení majetku nelze dle § 260b zákona 99/1963 Sb. vyhovět::

- a) byla-li povinnému povolena v rámci konkursního řízení ochranná lhůta
- b) byl-li na majetek povinného prohlášen konkurs
- c) byl-li u povinného podán návrh na vyrovnání
- d) byla-li u povinného zavedena nucená správa.

O prohlášení o majetku soud sepíše protokol. Seznam prohlášeného majetku tvoří přílohu protokolu, prohlásí-li předvolaný, že obsahuje úplné a pravdivé údaje, nebo doplní-li se tento seznam do protokolu. Učiní-li povinný prohlášení o svém majetku

6 měsíců před podání návrhu, vyzve ho soud k novému prohlášení, jen když vyjde najevo, že se změnila jeho majetkové poměry.

Schéma č. 4:

V prohlášení o majetku je předvolaný povinen uvést mimo jiné:

- peněžní ústavy, u nichž má účty, výši pohledávek a čísla účtů
- dlužníky, u nichž má jiné pohledávky, důvod a výši těchto pohledávek
- osoby, vůči nimž má majetková práva nebo majetkové hodnoty, jejich důvod a hodnotu
- movité věci (a spoluvlastnické podíly na nich), listiny a cenné papíry
- nemovitosti (a spoluvlastnické podíly na nich)
- podnik povinného a jeho části a kde se tento nachází

Soud upustí od prohlášení majetku, když povinný před zahájením výslechu prokáže, že pohledávku oprávněného uspokojil (splnil), nebo pokud vzal oprávněný svůj návrh zpět ještě před zahájením výslechu.

4.3. PROVEDENÍ VÝKONU SOUDNÍHO ROZHODNUTÍ SOUDEM

Výkon rozhodnutí lze nařídit jen na návrh oprávněného. O provedení nařízeného výkonu rozhodnutí se postará soud. Jednotlivé úkony při jeho provádění může činit zaměstnanec soudu (vykonavatel), který se při své činnosti řídí pokyny předsedy senátu. Vykonavatel může upustit od dalšího provádění rozhodnutí bez příkazu předsedy senátu, když s tím souhlasí oprávněný, nebo když povinný plní dobrovolně, co mu ukládá rozhodnutí. Pokud je třeba, aby vykonavatel v souvislosti se svou činností podal žalobu nebo jiný návrh na zahájení řízení, učiní tak jménem státu.

Výkon rozhodnutí se zastaví:

- pokud byl nařízen přesto, že se rozhodnutí dosud nestalo vykonatelným
- pokud bylo rozhodnutí, na jehož základě se výkon provádí, zrušeno, nebo se stalo neúčinným

- pokud průběh výkonu ukazuje, že výtěžek, kterého bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů
- a v dalších případech vymezených § 268 zákona 99/1963 Sb.

Soud zastaví výkon rozhodnutí na návrh i bez návrhu.

Spolu s nařízením výkonu rozhodnutí uloží soud i povinnost k **náhradě nákladů výkonu rozhodnutí** (aniž stanoví lhůtu k jejich zaplacení), na které se nařízení výkonu rozhodnutí také vztahuje. Náklady na provedení rozhodnutí hradí stát. Oprávněnému (který nesplňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků) může soud uložit, aby složil zálohu na náklady provedení výkonu rozhodnutí. Ten má poté nárok na náhradu všech účelných nákladů výkonu rozhodnutí.

4.3.1. SRÁŽKY ZE MZDY

Srážky ze mzdy lze provádět z čisté mzdy jen do výše pohledávky vymáhané výkonem rozhodnutí a jejího příslušenství. Je nepřipustné provádět tyto srážky ve větším rozsahu, než dovoluje zákon 99/1963 (a to i když s tím povinný souhlasí). Soud přikáže plátcí mzdy v nařízení výkonu rozhodnutí, aby po doručení tohoto nařízení prováděl ze mzdy povinného srážky a nevyplácel sražené částky povinnému.

Dnem, kdy je plátcí mzdy doručeno nařízení výkonu rozhodnutí nebo usnesení obsahující vyrozumění o nařízení výkonu rozhodnutí, ztrácí povinný právo na vyplacení té části mzdy, která odpovídá stanovené výši srážek. Když nařízení výkonu rozhodnutí nabude právní moci, soud vyrozumí plátce mzdy a ten je poté povinen vyplácet oprávněnému částky sražené ze mzdy povinného. Tyto srážky přestane plátce provádět až když je pohledávka oprávněného uspokojena. Přednostní pohledávky jsou uvedeny v § 279.

4.3.2. PŘIKÁZÁNÍ POHLEDÁVKY

Příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu lze nařídit výkon rozhodnutí z běžného, vkladového nebo jiného účtu vedeného v jakémkoliv měně u peněžního ústavu působícího v tuzemsku. „*Pohledávkové exekuci tradičně nepodléhají vklady na vkladních knížkách, které jsou postihovány, s ohledem na povahu vkladní knížky, výkonem rozhodnutí prodejem movitých věcí. Příkázáním pohledávky z účtu nelze ovšem vést exekuci ani na další vklady, tj. vkladní listy a další formy vkladů. Vkladní listy jsou cennými papíry a lze je postihnout – stejně jako jiné cenné papíry – jen v rámci výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí.*“ (lit. 4)

V nařízení výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu soud přikáže peněžnímu ústavu, aby od okamžiku doručení usnesení z účtu povinného až do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství nevyplácel peněžní prostředky, neprováděl na ně započtení a ani s nimi ani jinak nenakládal. Nařídí-li soud výkon rozhodnutí na více účtů povinného, uvede v usnesení takové pořadí, v jakém z nich bude vymáhaná pohledávka odepsána. Soud doručí usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí oprávněnému, povinnému a peněžnímu ústavu. „*Provedení exekuce a odpovědnost za zákonný postup zákon svěřuje poddlužníku, tedy bance. Protože bance jsou uloženy rozhodující povinnosti při provádění exekuce, zákon předepisuje doručit bance usnesení o nařízení exekuce do vlastních rukou.*“ (lit. 4) Povinnému nesmí být usnesení doručeno dříve než peněžnímu ústavu.

Povinný ztrácí okamžikem, kdy je peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, právo vybrat peněžní prostředky z účtu, použít je k platbám nebo s nimi jinak nakládat, a to do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství. „*Není tedy přípustné, aby banka z těchto prostředků, jejichž výše je určena částkou, pro kterou byla nařízena exekuce, uhrazovala odměnu za vedení účtu, či ve svůj prospěch k tíži účtu povinného zaúčtovala jiné pohledávky. S prostředky na účtu, které převyšují hodnotu vymáhané pohledávky s příslušenstvím může povinný volně disponovat.*“ (lit. 4)

Výše uvedené zákazy neplatí, jde-li o **peněžní prostředky určené na výplatu mezd**, platů zaměstnancům povinného, náhrad mezd (platů) nebo další plnění, která zaměstnancům povinného nahrazují odměnu za práci. Zákon proto připouští vyloučení těchto částek z účinků výkonu rozhodnutí v nejbližším výplatním termínu následujícím po doručení nařízení bance. Pokud povinný předloží bance včas prohlášení, v němž uvede účel platby, celkovou částku, jména zaměstnanců s uvedením výše mezd a plnění pro ně určených, se svým ověřeným podpisem (resp. ověřeným podpisem statutárního orgánu), je tímto prohlášením banka vázána. Výplatu těchto prostředků banka oznámí soudu.

O tom, že usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nabylo právní moci, soud vyrozumí oprávněného a peněžní ústav, kterému toto vyrozumění doručí do vlastních rukou.

„Nařízení exekuce se vztahuje nejen na peněžní prostředky, které byly na účtu povinného v okamžiku, v němž bylo bance doručeno usnesení, ale i na prostředky, které na účet došly dodatečně, nejpozději do šesti měsíců ode dne, kdy bylo bance doručeno vyrozumění, že usnesení o nařízení exekuce nabylo právní moci. Výše postižených prostředků je limitována výší vymáhané pohledávky s příslušenstvím. Exekuce na účet u banky je pohledávkovou exekucí jednorázovou.“ (lit. 4) Zaniká proto buď výplatou pohledávky oprávněnému, nebo marným uplynutím šestiměsíční lhůty. K novému postižení účtu povinného exekucí je zapotřebí nového návrhu a nového nařízení exekuce.

Když nabude usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí právní moci, banka vymáhanou pohledávku odepíše z účtu povinného a vyplatí ji oprávněnému. Pokud v tento den pohledávka oprávněného ještě není splatná, provede banka exekuci den po splatnosti této pohledávky. Tuto povinnost banka realizuje maximálně ve dvou termínech. Pokud prostředky na účtu povinného nedostačují k plnému uspokojení oprávněného, poukáže mu banka ty prostředky, které jsou na účtu k dispozici. Banka má povinnost dále sledovat účet povinného a oprávněnému vyplatit zbytek pohledávky, jakmile to stav peněžních prostředků umožní. Nedojde-li k tomu do šesti měsíců ode dne doručení vyrozumění, odešle následující den po uplynutí této lhůty banka zbytek

peněžních prostředků na účtu povinného oprávněnému, nebo mu sdělí, že na účtu povinného nebyly peněžní prostředky.

Odepsanou pohledávku z účtu povinného je banka povinna vyplatit oprávněnému i v případě, že má vůči němu jinak započitatelnou pohledávku. Provedením výkonu rozhodnutí se banka zproští své povinnosti vůči povinnému.

Povolí-li soud **odklad výkonu rozhodnutí**, neprovede banka výkon rozhodnutí, dokud nebude soudem vyrozuměna o zrušení tohoto odkladu. Bylo-li usnesení o odkladu bance doručeno až po provedení exekuce a vyplacení pohledávky oprávněnému, nemá toto usnesení žádný vliv na poměry účastníků řízení. Pokud dojde k zastavení exekuce, zanikají povinnosti peněžního ústavu dnem nabytí právní moci usnesení o zastavení výkonu. Při výkonu exekuce k vydobytí více pohledávek se tyto uspokojují dle svého pořadí, které se řídí dnem doručení usnesení o nařízení exekuce bance. Pokud nestačí částka odepsaná z účtu povinného k uspokojení všech vymáhaných pohledávek se stejným pořadím, uhradí se tyto poměrně.

4.3.3. PŘIKÁZÁNÍ JINÝCH PENĚŽITÝCH POHLEDÁVEK

„Zákon pozitivně nevymezuje, které pohledávky jsou postižitelné exekucí jejich příkázáním. Jde o všechny pohledávky dlužníka vůči třetím osobám, jejichž druh plnění je určen v penězích vyjma:

- a) mzdy a jiných příjmů*
- b) pohledávek z vkladních knížek a vkladních listů nebo jiných forem vkladů*
- c) pohledávek z cenných papírů*
- d) pohledávek z účtu u banky*

a to za předpokladu, že nejde o pohledávky, které nepodléhají exekuci vzhledem k § 317“ (lit. 4)

V nařízení výkonu rozhodnutí zakáže soud povinnému, aby se svou pohledávkou jakkoli nakládal. Dlužníkovi povinného zakáže od okamžiku doručení nařízení výkonu rozhodnutí vyplacení pohledávky povinnému, její započtení, nebo jiné

nakládání. Soud doručí usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí oprávněnému a povinnému. Dlužníkovi povinného jej doručí do vlastních rukou ještě před jeho doručením povinnému, okamžikem tohoto doručení ztrácí povinný právo na tuto pohledávku.

„Po právní moci usnesení o nařízení exekuce se provede vlastní výkon rozhodnutí a to tak, že dlužník povinného (poddlužník) vyplatí pohledávku oprávněnému. Poddlužník vyplatí pohledávku v rozsahu, v jakém byla nařízením výkonu rozhodnutí postižena.“ (lit. 4) Výplatou oprávněnému se zproští dlužník povinného své povinnosti, a to v rozsahu poskytnutého plnění. Jestliže poddlužník nevyplatí tuto pohledávku řádně a včas, má oprávněný zákonnou možnost tuto pohledávku vymáhat vlastním jménem. Oprávněný proto může podat návrh na nařízení exekuce proti poddlužníku.

Pro výkon rozhodnutí nařízený pro několik pohledávek platí stejná pravidla jako u přikázání pohledávky z účtu.

Pohledávky nepodléhající výkonu rozhodnutí jsou taxativně vymezeny následovně:

- a) pohledávky náhrady vyplácené pojišťovnami podle pojistné smlouvy, má-li být této náhrady použito k novému vybudování nebo opravě budovy
- b) peněžité dávky sociální péče a dávky státní sociální podpory vyplácené jednorázově
- c) peněžité pohledávky, které jsou předmětem zajištění.

Pohledávky osob, které jsou podnikateli (nebo jedná-li se o autorské odměny), vzniklé při jejich podnikatelské (autorské) činnosti, podléhají výkonu rozhodnutí jen dvěma pětinami. Výkonu rozhodnutí přednostních pohledávek podléhají tyto třemi pětinami.

U postižení jiných majetkových práv se jedná zejména o práva, která mají majetkovou hodnotu a mohou být zpeněžena za účelem uspokojení oprávněného.

4.3.4. PRODEJ MOVITÝCH VĚCÍ A NEMOVITOSTÍ

Věci nepodléhající výkonu rozhodnutí jsou takové věci, jejichž prodej je zakázán. Jedná se o věci, které povinný nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny, nebo k plnění pracovních úkolů, a věci, jejichž prodej je v rozporu s morálními pravidly.

Jsou to zejména tyto věci:

- běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti
- snubní prsten a jiné předměty podobné povahy
- zdravotnické potřeby a jiné věci, které povinný potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě
- hotové peníze do částky 1 000 Kč
- věci, které nezbytně nutně potřebuje k výkonu své podnikatelské činnosti.

Výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí může být nařízen podle návrhu oprávněného buď s výslovným určením věcí, které mají být prodány, nebo bez něho. V usnesení o nařízení výkonu zakáže soud povinnému nakládání s věcmi sepsanými vykonavatelem. Toto usnesení se povinnému doručuje až při provádění výkonu.

„Vykonavatel je oprávněn zjednat si přístup (a to i překonáním opatření povinného bránících vstupu) všude tam, kde má povinný majetek, a je oprávněn provést prohlídku těchto prostor jakož i osobní prohlídku povinného.“ (lit. 4) Povinný musí vykonavatelí tuto prohlídku umožnit.

Soupis věcí je proveden na místě, kde se věci povinného nachází. Pokud byla exekuce nařízena prodejem konkrétních věcí, jsou sepsány tyto věci. Vykonavatel přihlíží k potřebám povinného a jeho rodiny, ceně věcí a jejich prodejnosti. Sepsané věci se ponechají na místě sepsání. Pokud oprávněný navrhne zajištění věcí a složí zálohu na náklady zajištění, provádí se toto zajištění. Nejsou-li sepsány na označeném místě věci, které by mohly být prodány, soud výkon rozhodnutí zastaví.

Sepsané věci se prodají **v dražbě**, která se koná na místě, kde sepsané věci jsou, u soudu nebo na jiném vhodném místě. Dražbu provádí vykonavatel, který o ní sepíše protokol. Dražba skončí, jakmile výtěžek stačí k uspokojení všech oprávněných. V případě nedostatečného výtěžku jsou pohledávky uspokojovány stejným postupem jako v případě příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu.

Hotovými penězi a jinými věcmi, u nichž nedochází k prodeji se rozumí peněžní prostředky v měně České republiky přesahující 1 000 Kč, peněžní prostředky v cizí měně nebo jiné devizové hodnoty a světově obchodovatelné zlato. Odnětí hotových prostředků zákon preferuje před postižením jiného majetku. Pro výplatu takto získaných prostředků platí výše uvedená pravidla.

Vkladní knížky, vkladní listy a jiné formy vkladů, akcie, směnky, šeky a jiné listinné cenné papíry, nebo jiné listiny k uplatnění práva se sepíší jako jiné věci, ale odevzdají se soudu, obdobně se sepíší i zaknihované cenné papíry. Zpeněžení se provede v souladu se zvláštními předpisy, například na burze. Se získanou částkou se naloží jako s výtěžkem prodeje.

Prodej nemovitostí

Výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí může být nařízen, pokud oprávněný označí nemovitost ve vlastnictví povinného, jejíž prodej navrhuje a zároveň toto vlastnictví doloží listinami vydanými nebo ověřenými státními orgány nebo veřejnými listinami notáře. O tom, že byl podán návrh na nařízení výkonu rozhodnutí prodejem nemovitostí, soud vyrozumí příslušný katastrální úřad. O nabytí právní moci tohoto usnesení taktéž vyrozumí katastrální úřad.

Pro **nařízení výkonu** je rozhodující stav v době zahájení řízení. Toto nařízení se vztahuje na nemovitost se všemi jejími součástmi a příslušenstvím, včetně movitých věcí tvořících příslušenství.

V usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí soud povinnému zakáže, aby po doručení usnesení nemovitost převedl na někoho jiného nebo ji zatížil, a zároveň mu uloží, aby

do 15 dnů soudu sdělil, zda a kdo má k nemovitosti předkupní práva. Toto usnesení doručí všem osobám a institucím uvedeným v § 335b (z. 99/1993 Sb.).

Po právní moci usnesení soud ustanoví znalce, který ocení nemovitost a jednotlivá práva a závady s nemovitostí spojené. Poté vydá usnesení o ceně, po jehož právní moci nařídí soud dražební jednání (dražbu).

Dražbu lze uskutečnit v místě, kde se nachází nemovitost, u soudu, nebo na jiném vhodném místě. Dražební jednání soud nařídí nejméně 30 dní po vydání usnesení o nařízení dražebního jednání (dražební vyhlášky). Dražební jednání může nařídít jen soudce, přičemž jednotlivé úkony, kterými není rozhodováno, může provést vykonavatel na základě pověření a pokynů soudce. Dražba probíhá, dokud dražitelé činí podání; jsou při tom vázáni svými podáními, dokud soud neudělí příklep. Cena vydražené věci není ustanoveními cenových předpisů omezena. V usnesení o příklepu soud stanoví lhůtu k zaplacení nejvyššího podání, ne delší než dva měsíce, počínající právní mocí usnesení.

Vydražitel je oprávněn převzít nemovitost včetně příslušenství následující den po vydání usnesení o příklepu, o převzetí vyrozumí soud. „*Vydražitel přebírá spolu s nemovitostí vždy ta věcná břemena a nájemní práva, o nichž soud v usnesení o ceně rozhodl, že v dražbě nezaniknou. Jiná věcná břemena a nájemní práva vydražitel převezme jen za předpokladu, že za ně obdrží náhradu.*“ (lit. 4)

Po nabytí usnesení o příklepu právní moci a zaplacení nejvyššího podání se vydražitel stává vlastníkem nemovitosti. Zároveň po tomto dni soud nařídí jednání o rozvrhu rozdělované podstaty.

Rozdělovanou podstatu tvoří nejvyšší podání, úroky z něho a případné náhrady. Při rozvrhovém jednání se projednají pohledávky, které mohou být uspokojeny z rozvrhové podstaty. Věřitelé účastníci se jednání jsou povinni vyčíslit své pohledávky a jejich příslušenství k rozvrhovému dni. K částem pohledávek a jejich příslušenství, které nebyly po skončení jednání vyčísleny, nelze přihlížet. Každý z účastníků rozvrhu může popřít vyčíslené pohledávky co do jejich výše, pravosti,

k zařazení do skupiny nebo pořadí. Vydražitel se vyjádří, zda přebírá pohledávky, jejichž zaplacení věřitelé požadují.

Podle výsledku rozvrhového jednání se pohledávky uspokojují z rozdělované podstaty postupně podle skupin uvedených v § 337c:

- náklady státu vzniklé v souvislosti s prováděním dražby
- hypoteční úvěry
- pohledávky oprávněných, pro které byla nařízena exekuce, pohledávky zajištěné zástavním právem
- nedoplatky výživného
- nedoplatky daní a poplatků, pojistného na veřejné zdravotní pojištění, na sociální zabezpečení atd.
- ostatní pohledávky,

přičemž platí, že pohledávka s horším pořadím může být uspokojena až po plném uspokojení pohledávky s lepším pořadím.

„Na rozdíl od ostatních pohledávek není třeba, aby pohledávky zajištěné zástavním právem byly přiznány exekučním titulem, pro účely rozvrhu se nesplacené pohledávky zajištěné zástavním právem považují za splacené.“ (lit. 4)

Pokud není možné uspokojit všechny pohledávky patřící do stejné skupiny, uspokojí se tyto podle pořadí v rozvrhu, přičemž se pohledávky se stejným pořadím uspokojí poměrně.

Prodej spoluvlastnického podílu je prováděn stejným způsobem jako prodej movitých věcí a nemovitostí. Zúčastní-li se dražby spoluvlastník a učiní-li stejná nejvyšší nabídka jako ostatní dražitelé, je mu udělen příklep. Proti usnesení o příklepu (jiné osobě) je spoluvlastník oprávněn podat odvolání.

Pro **výkon rozhodnutí prodejem zástavy** se užijí stejná ustanovení jako pro výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí a nemovitostí. Zástavy určené k prodeji musí být v rozhodnutí označeny.

4.3.5. ZŘÍZENÍ SOUDCOVSKÉHO ZÁSTAVNÍHO PRÁVA NA NEMOVITOSTECH

Když oprávněný přesně označí nemovitost, k níž má zřízeno zástavní právo, a zároveň doloží, že je nemovitost ve vlastnictví povinného (listinami vydanými nebo ověřenými státními orgány nebo notářem), může být nařízen výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva. Rozhodující je stav v době zahájení řízení. Soudcovské zástavní právo se vztahuje na nemovitost včetně jejího příslušenství, je zaznamenáváno do katastru nemovitostí.

Zvláštností soudcovského zástavního práva je, že nedochází k postižení majetku povinného, ale plní jen funkci zajišťovací. *„Účinky exekučního titulu, na jehož základě bylo zřízeno, působí ze zákona i proti dalšímu nabyvateli nemovitosti, tedy osobě, která není osobou z titulu povinnou.“* (lit. 4)

Byl-li výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva pravomocně zastaven, znamená to, že vůbec nebyly podmínky pro jeho zřízení, a proto tím od počátku zaniká. U částečného zastavení platí, že byl výkon od počátku nařízen jen v té výši, kolik činí rozhodnutí po zastavení výkonu.

4.3.6. PRODEJ PODNIKU

Výkon rozhodnutí prodejem podniku může soud nařídit, pokud oprávněný označí podnik, jehož prodej navrhuje, a zároveň doloží, že podnik je majetkem povinného. Pro nařízení výkonu je rozhodující stav v době zahájení řízení. Toto nařízení se vztahuje na věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které náleží povinnému a slouží k provozování podniku nebo mají k provozování sloužit, a to podle stavu v době příklepu.

V usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí soud ustanoví správce podniku a povinnému zakáže převést podnik nebo jeho část na někoho jiného. Dále mu uloží, aby do 15 dnů od doučení usnesení oznámil soudu, zda a kdo má k podniku a věcem příslušejícím k podniku předkupní právo. Soud povinnému přikáže, aby správci

umožnil kdykoliv nahlížet do účetní evidence a dalších písemností týkajících se podniku, a bez omezení vstupovat do všech prostor podniku.

Správce soud ustanoví osobu zapsanou v seznamu správců konkursní podstaty. Ten při výkonu své funkce dbá, aby po nařízení výkonu rozhodnutí nedošlo k bezdůvodnému zmenšení majetku prodávaného podniku, popřípadě aby se majetek zvětšil očekávaným způsobem. Správce musí písemně udělit souhlas s úkony povinného, bez souhlasu jsou tyto úkony neplatné. Dále správce vyzve dlužníky povinného, aby plnění svých peněžitých dluhů skládali na určitý účet. Po doručení této výzvy nesmí dlužníci své závazky plnit jinak.

Soud dohlíží na plnění správcových povinností. V případě, že správce tyto neplní řádně (nebo z jiných závažných důvodů), může ho zprostit funkce. Po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí soud správcovi uloží, aby sepsal zprávu o ceně podniku. Podle obsahu zprávy soud určí cenu věcí, práv a majetkových hodnot patřících k podniku, výši peněžních prostředků v hotovosti a na bankovních účtech, cenu všech závazků patřících podniku, výši peněžitých závazků, zjištěnou cenu podniku. A dále soud nařídí dražební jednání.

V dražbě lze příklep udělit tomu, kdo učinil nejvyšší podání. Tento vydražitel je oprávněn převzít vydražený podnik dnem následujícím po vydání usnesení o příklepu. Převzetí oznámí soudu. Po právní moci usnesení o příklepu a po zaplacení nejvyššího podání vydražitelem nařídí soud jednání o rozvrhu rozdělované podstaty.

Rozvrhová podstata se rozděluje mezi pohledávkové skupiny v tomto pořadí:

- náklady vzniklé státu v souvislosti s prováděním dražby
- odměny správce a jeho hotových výdajů
- podstatné pohledávky vydražitele
- pohledávky zajištěné zadržovacím právem
- pohledávky oprávněných a pohledávky, pro které byla nařízena exekuce
- daně a poplatky, pojistné na veřejném zdravotním pojištění, pojistné na sociální zabezpečení
- ostatní pohledávky

O tom, že vydražený podnik přešel do majetku vydražitele, soud vyrozumí rejstříkový soud, nebo jiný rejstřík, v němž je podnik zapsán, a dále vyrozumí katastrální úřad, pokud je součástí podniku i nemovitost.

4.4. PROVEDENÍ VÝKONU SOUDNÍHO ROZHODNUTÍ SOUDNÍMI EXEKUTORY

Exekutor je fyzická osoba splňující podmínky dané zákonem č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekučním řádem), pověřená státem k výkonu exekutorské činnosti. Tuto činnost vykonává nezávisle, je vázána Ústavou České republiky, zákony, právními předpisy a rozhodnutími soudu. Má postavení veřejného činitele.

Exekuci provede exekutor navržený oprávněným a pověřeným soudem, účastníci exekučního řízení mají právo na vyjádření se k osobě exekutora. Úkony exekutora se považují za úkony soudu. Exekutor je povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se při provádění své činnosti dozvěděl. Nemá tuto povinnost ve vztahu ke svému zaměstnanci, kterého pověřuje provedením jednotlivých úkonů. Exekutor odpovídá za škodu, kterou způsobil v souvislosti se svou činností.

Osoby a instituce, které jsou povinny poskytnout součinnost exekutorovi při vykonávání jeho činnosti jsou uvedeny v § 33 zákona 120/2001 Sb., jedná se zejména o soudy, orgány státní správy a samosprávy, notáře, právnické a fyzické osoby, Policii České republiky, banky, pobočky zahraničních bank, pojišťovny, poštu atd. Tyto třetí osoby jsou povinny poskytnout exekutorovi svoji součinnost bezplatně, bez zbytečného odkladu. Poskytované údaje vymezuje § 33a zákona 120/2001 Sb.

Exekuční řízení se zahajuje jedině na návrh oprávněného, nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá exekuční titul, a to dnem, kdy návrh na nařízení exekuce došel exekutorovi nebo soudu. Zahájení exekučního řízení zabraňuje tomu,

aby probíhalo jiné exekuční řízení pro tentýž nárok. Zahájení exekučního řízení má pro běh lhůty, promlčení a zánik práv stejné účinky, jako podání návrhu na soudní výkon rozhodnutí.

V návrhu na provedení exekuce musí být označen exekutor, který má být pověřen provedením exekuce, s uvedením jeho sídla. Je-li návrh podáván k soudu, musí být v tomto návrhu označen soud, kterému je návrh určen. Dále musí být patrné, kdo tento návrh činí, čeho se týká a jaký účel sleduje, musí být podepsán a datován. Musí obsahovat jméno, příjmení a bydliště účastníků; je-li účastníkem právnická osoba, pak musí návrh obsahovat její obchodní firmu (název), sídlo a identifikační číslo.

Kromě toho musí návrh obsahovat přesné označení exekučního titulu, uvedení povinnosti, která má být exekucí vymožena, označení důkazů, kterých se oprávněný dovolává. K tomuto návrhu je třeba přiložit originál nebo úředně ověřenou kopii exekučního titulu opatřeného potvrzením o jeho vykonatelnosti. Stejnopis exekučního titulu není třeba podávat, pokud je návrh podáván u stejného soudu, který rozhodoval jako soud prvního stupně.

Exekučním titulem jsou:

- vykonatelná rozhodnutí soudu přiznávající právo, zavazující k povinnosti nebo postihující majetek
- vykonatelná rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, přiznávající právo nebo postihující majetek
- vykonatelné rozhodčí nálezy
- notářské zápisy nebo exekutorské zápisy se svolením k vykonatelnosti
- vykonatelná rozhodnutí orgánu veřejné správy
- vykonatelná rozhodnutí a výkaz nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení
- jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny.

Pokud oprávněný podává návrh přímo exekutorovi (nikoli soudu), předloží exekutor, kterému došel návrh oprávněného na nařízení exekuce, tento návrh soudu spolu s exekučním titulem nejpozději do 15 dnů a požádá soud o udělení pověření

k provedení exekuce. Soud usnesením nařídí exekuci a pověří exekutora do 15 dnů, jestliže jsou splněny všechny podmínky dané zákonem. Soud nařídí exekuci, aniž by stanovil, jakým způsobem má být provedena. O způsobu provedení poté rozhoduje exekutor, který může exekuci provádět najednou i několika způsoby uvedenými v zákoně 120/2001 Sb.

Usnesení o nařízení exekuce soud doručí exekutorovi, oprávněnému a povinnému (do vlastních rukou) a orgánům stanovených zákonem 120/2001 Sb. Exekuční příkaz nesmí být povinnému doručen dříve než exekutorovi a oprávněnému.

Schéma č. 5:

Usnesení o nařízení exekuce obsahuje označení:

soudu, který pověřuje exekutora provedením exekuce
exekutora, který je pověřen provedením exekuce
exekučního titulu a orgánu, který ho vydal, nebo osoby, která jej vyhotovila
oprávněného a povinného
povinnosti, která má být exekucí vymožena, včetně povinnosti k úhradě nákladů exekuce
podpis soudce, datum rozhodnutí a poučení o odvolání

Po doručení usnesení o nařízení exekuce nesmí povinný nakládat se svým majetkem včetně nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, vyjma běžné obchodní činnosti a uspokojování základních životních potřeb.

Exekuční příkaz vydává exekutor ohledně majetku, který má být exekucí postižen poté, co mu soud doručí usnesení o nařízení exekuce, a poté, co posoudí, jakým způsobem bude exekuce provedena. Exekuční příkaz má účinky nařízení výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu a není proti němu přípustný opravný prostředek.

Majetek postižený exekučním příkazem nesmí povinný převést na nikoho jiného, zatížit ho nebo s ním jinak nakládat. Právní úkon, kterým by tuto povinnost porušil, je neplatný.

Schéma č. 6:

V písemném vyhotovení exekučního příkazu exekutor uvádí:

soud, který rozhodl o nařízení exekuce
označení exekutora, který je pověřen provedením exekuce
exekuční titul a orgán, který jej vydal, nebo osobu, která jej vyhotovila
označení účastníků
označení povinnosti, která má být exekucí vymožena
způsob provedení exekuce
označení osob, kterým se exekuční příkaz doručuje
výrok, poučení o odvolání, den a místo jeho vydání a podpis exekutora

Schéma č. 7:

Výrok exekučního příkazu o zaplacení peněžité částky musí navíc obsahovat:

označení toho, vůči komu má povinný nárok na mzdu, jde-li o exekuci srážkami ze mzdy povinného
označení peněžního ústavu a čísla účtu, jde-li o provedení exekuce příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu
označení dlužníka povinného, jde-li o příkázání jiné pohledávky povinného než z účtu u peněžního účtu
označení toho, vůči komu má povinný jiná práva než výše uvedená, převoditelná na jinou osobu, jde-li o provedení exekuce postižením jiných majetkových práv povinného
označení věcí, které mají být prodány, a spoluvlastnických podílů, jde-li o provedení exekuce movitých věcí nebo spoluvlastnického podílu povinného na movitých věcech
označení nemovitosti, která má být prodána, jde-li o provedení exekuce prodejem nemovitosti povinného nebo spoluvlastnického podílu povinného na nemovitosti
označení podniku nebo části podniku povinného nebo podílu povinného jako spolumajitele podniku, jde-li o exekuci prodejem podniku nebo části podniku povinného nebo podílu povinného jako spolumajitele podniku

Exekutor může vyzvat oprávněného, aby navrhl, jakým způsobem má být exekuce provedena a dále, pokud to považuje za účelné, může předvolat povinného a vyzvat

ho k dobrovolnému splnění povinnosti, kterou mu ukládá exekuční titul, a k prohlášení o majetku.

Pověření k provedení exekuce zaniká, jestliže soud rozhodl o vyloučení exekutora, nebo soud zastavil exekuci, nebo pohledávka a její příslušenství včetně nákladů exekuce byly vymoženy, nebo soud pověřil provedením exekuce jiného exekutora. Pro exekuční řízení se dle § 52 (z. 120/2001 Sb.) použijí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.

Exekutor je oprávněn nahlédnout do soudního spisu o **prohlášení o majetku** povinného, nebo navrhnout, aby soud povinného k tomuto prohlášení vyzval, soud pak návrhu do 15 dnů vyhoví. Další postup se řídí občanským soudním řádem.

Na návrh povinného může soud **exekuci odložit**, přičemž soud uvede dobu, na kterou tuto odkládá. Po uplynutí lhůty odkladu exekutor pokračuje v provádění exekuce i bez návrhu. O **zastavení exekuce** exekutor nerozhoduje. V případě, že oprávněný nesloží ve stanovené lhůtě zálohu na náklady exekuce, soud exekuci zastaví na návrh exekutora (toto neplatí, pokud jsou splněny podmínky pro osvobození oprávněného). Odklad a zastavení exekuce se řídí občanským soudním řádem. Uvedení v předchozí stav je v exekučním řízení vyloučeno.

Exekuci lze provést jen způsoby uvedenými v zákoně 120/2001 Sb. o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekučním řádu). Pokud k uspokojení oprávněného nepostačuje použití jednoho z těchto postupů, lze provést exekuci více způsoby současně, nebo postupně, přičemž způsob exekuce určí exekutor.

Exekuci ukládající zaplacení peněžité částky lze provést těmito způsoby:

- a) **Exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů** – pro provádění exekuce tímto způsobem se použijí ustanovení občanského soudního řádu. Exekutor nerozhoduje o rozvrhu uspokojení oprávněných, pouze provádí přípravné úkony pro rozhodnutí soudu o tomto rozvrhu.

- b) **Exekuce příkázáním pohledávky** – exekutor opět provádí přípravné úkony pro rozhodnutí soudu o rozvrhu. Exekutor sepíše patenty, průmyslové vzory, ochranné známky a licence, které byly uděleny povinnému a které jsou zapsány v příslušném rejstříku, posléze je zpeněží. Se získanou částkou naloží jako s výtěžkem prodeje.
- c) **Exekuce prodejem movitých věcí a nemovitostí** – exekutor vždy (s návrhem i bez návrhu) zajistí movité věci, které sepsal. K provedení exekuce prodejem nemovitostí může exekutor přistoupit, je-li listinami doloženo, že nemovitost je ve vlastnictví povinného. Exekutor nerozhoduje o závazcích vydražitele, ani nerozhoduje o rozvrhu, je však oprávněn podat návrh na zřízení soudcovského zástavního práva. Při provedení exekuce touto cestou opět exekutor provádí přípravné úkony pro rozhodnutí soudu, po rozhodnutí vyplatí věřitelům částky jim přiznané a spis vátí soudu. Pro exekuci se přiměřeně použijí ustanovení občanského soudního řádu.
- d) **Exekuce prodejem podniku** – k tomuto způsobu provedení exekuce může exekutor přistoupit jen v případě, že je doloženo, že podnik nebo jeho část je majetkem povinného. Exekutor ustanoví správce podniku, provádí přípravné úkony pro rozhodnutí soudu, ale nerozhoduje o rozvrhu, stejně tak nerozhoduje o závazcích vydražitele. Po té, podnik přejde do majetku vydražitele, vrátí exekutor spis soudu.

Způsob exekuce ukládající jinou povinnost než je peněžité plnění se řídí povahou uložené povinnosti. Tuto exekuci lze provést:

- vyklizením
- rozdělením společné věci
- odebráním věci
- provedením prací a výkonů

Vydal-li soud exekuční příkaz k provedení prací a výkonů, které může vykonat i někdo jiný než povinný, postará se exekutor o to, aby tyto práce provedl pro oprávněného někdo jiný, nedohodl-li se s oprávněným jinak.

Pokuty uložené při provádění exekuce je povinný vždy povinen zaplatit na účet soudu, který vydal usnesení o nařízení exekuce.

4.5. HLAVNÍ ROZDÍLY MEZI VÝKONEM EXEKUCE PROSTŘEDNICTVÍM SOUDNÍHO EXEKUTORA A SOUDNÍHO VYKONAVATELE

Schéma č. 8:

Hlavní rozdíly mezi výkonem exekuce prostřednictvím soudního exekutora a soudního vykonavatele

Exekuce prostřednictvím soudního vykonavatele	Exekuce prostřednictvím soudního exekutora
Základní charakteristika:	
• zaměstnanec soudu • řídí se při své činnosti pokyny předsedy senátu • úkony činí jménem státu • vykonává exekuci způsobem určeným v návrhu oprávněného (pouze jedním způsobem)	• fyzická osoba s právnickým vzděláním pověřená státem exekutorským úřadem • vykonává exekuční a další činnost za úplatu • má postavení veřejného činitele • řídí se Ústavou ČR, zákony, rozhodnutími soudu a procesními postupy exekučního řízení • sám určuje, který způsob exekuce zvolí, může použít i více způsobů současně
Návrh na provedení exekuce	
• musí obsahovat náležitosti žaloby dle § 79 zákona 99/1963 Sb.	• musí být označen exekutor, který má být pověřen výkonem exekuce • musí obsahovat další zákonem vymezené náležitosti
Exekučními tituly jsou:	
• vykonatelná rozhodnutí soudu přiznávající právo, zavazující k povinnosti nebo postihující majetek • vykonatelná rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, přiznávající právo nebo postihující majetek	

• vykonatelné rozhodčí nálezy • notářské zápisy se svolením k vykonatelnosti • exekutorské zápisy • vykonatelná rozhodnutí orgánu veřejné správy • vykonatelná rozhodnutí a výkaz nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení • jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny	
Exekuce prostřednictvím soudního vykonavatele	Exekuce prostřednictvím soudního exekutora
Způsoby provedení výkonu rozhodnutí (exekuce)	
• srážky ze mzdy • příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu • příkázání jiných peněžitých pohledávek • postižení jiných majetkových práv • prodej movitých věcí • prodej nemovitostí • odnětí hotových peněz a jiných věcí, u nichž nedochází k prodeji • prodej spoluvlastnického podílu • prodej zástavy • zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech • prodej podniku	• srážky ze mzdy a jiných příjmů • příkázání pohledávky • prodejem movitých věcí • prodejem nemovitostí • prodejem podniku <u>u nepeněžitých povinností:</u> • vyklizením • odebráním věci • rozdělením společné věci • provedením prací a výkonů
Další charakteristiky	
• soudní exekutor provádí přípravné úkony pro rozhodnutí soudu • soudní exekutor nerozhoduje o rozvrhu, o tom vždy rozhoduje soud • soudní exekutor nerozhoduje o závazcích vydražitele, o těch vždy rozhoduje soud	

5. VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK PODLE RAKOUSKÉHO PRÁVA

5.1. ZÍSKÁNÍ EXEKUČNÍHO TITULU, EXEKUČNÍ TITULY

Vymáhání pohledávek je v rakouském právním systému upraveno v těchto zákonech: Občanský soudní řád „Zivilprozessordnung RGBI 1895/133“, obvykle označován pouze zkratkou ZPO; Exekuční řád „Exekutionsordnung RGBI 1896/79“, obvykle označovaný zkratkou EO s odkazy na další zákony.

Rakouský občanský soudní řád řeší jako běžný typ prvoinstančního řízení proces u soudního dvora první instance (zemský soud) a zároveň proces před senátem. V předpisu o prvoinstančním soudním jednání je tedy stále rozdělení soudcovských funkcí (činností) mezi veškerý (celý) senát a předsedu (řeč předsedy). Toto rozdělení je dnes spíše jen historickou tradicí, neboť právní spory jsou dnes projednávány prakticky jen před samosoudcem. Soudní řízení včetně exekucí probíhá obdobným způsobem jako dle práva českého.

Upomínkové řízení je zřízeno pro žaloby o částky nižší než EUR 1.250,00. Slouží k rychlejšímu a levnějšímu získání exekučního titulu – platebního rozkazu – u neuhrazených peněžních pohledávek v menší výši. Toto řízení je z části prováděno automatizovanými procesy. K vydání platebního rozkazu je příslušný vyšší soudní úředník, od okamžiku nařízení soudního stání (do provedení podání odporu) jsou kompetence předány soudci. Prakticky je při upomínkovém řízení vydán platební rozkaz dle žaloby bez ústního projednání a výslechu.

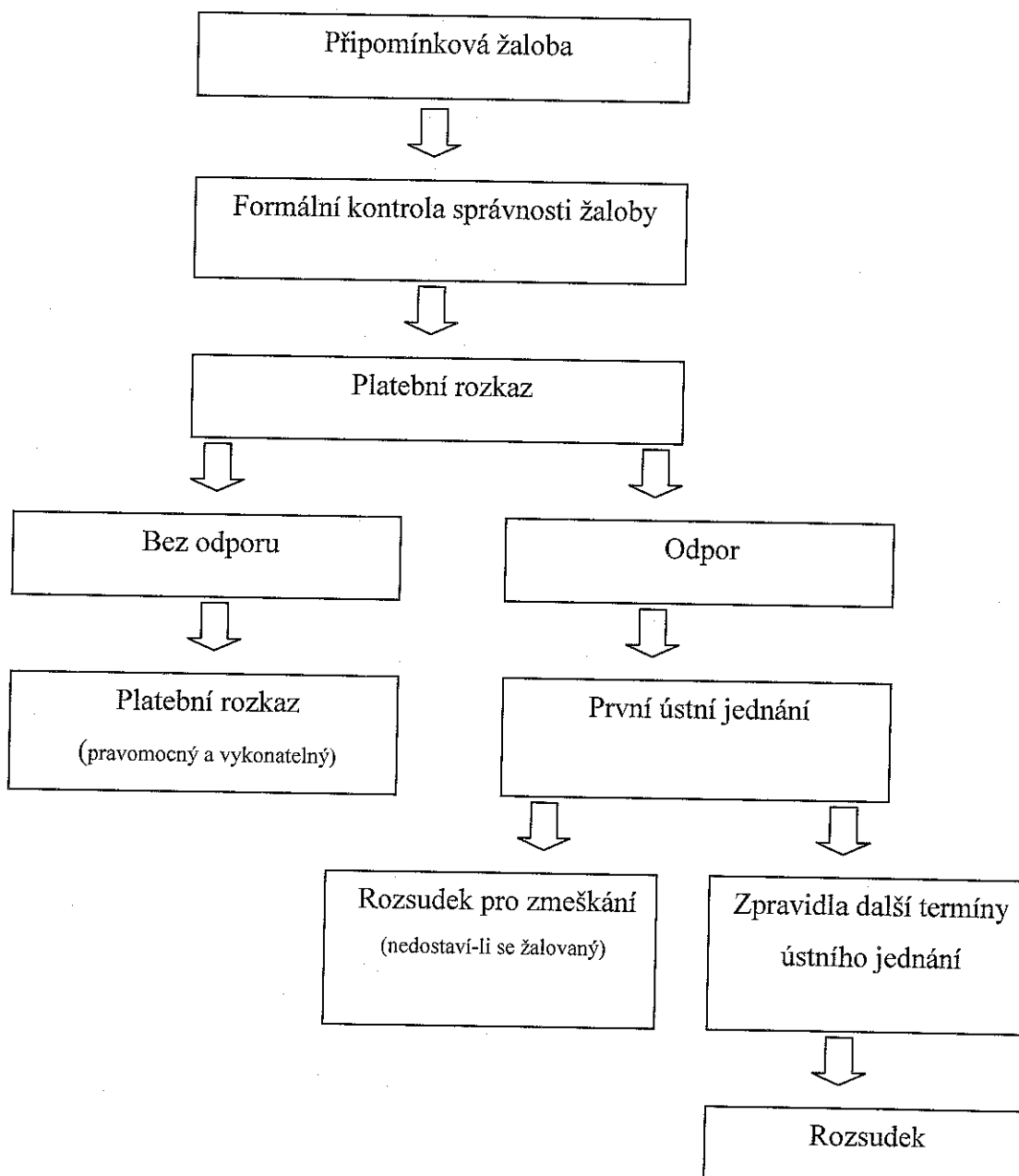
V těchto případech je upomínkové řízení nepřipustné:

- pokud žalovaná částka převyšuje EUR 1.250,00
- pokud je vydán platební příkaz
- pokud dosud nenastala splatnost žalované pohledávky
- pokud má povinný své sídlo, bydliště nebo se obvykle zdržuje v zahraničí

Podání k soudům jsou formalizována. Žaloba o peněžitá plnění je podávána na přesně stanoveném formuláři „ZP Form 58a“, který je připojen v příloze č. 1. Návrh na nařízení exekuce je podáván na formuláři „E Antr 1“, který je připojen v příloze č. 2.

Schéma č. 9:

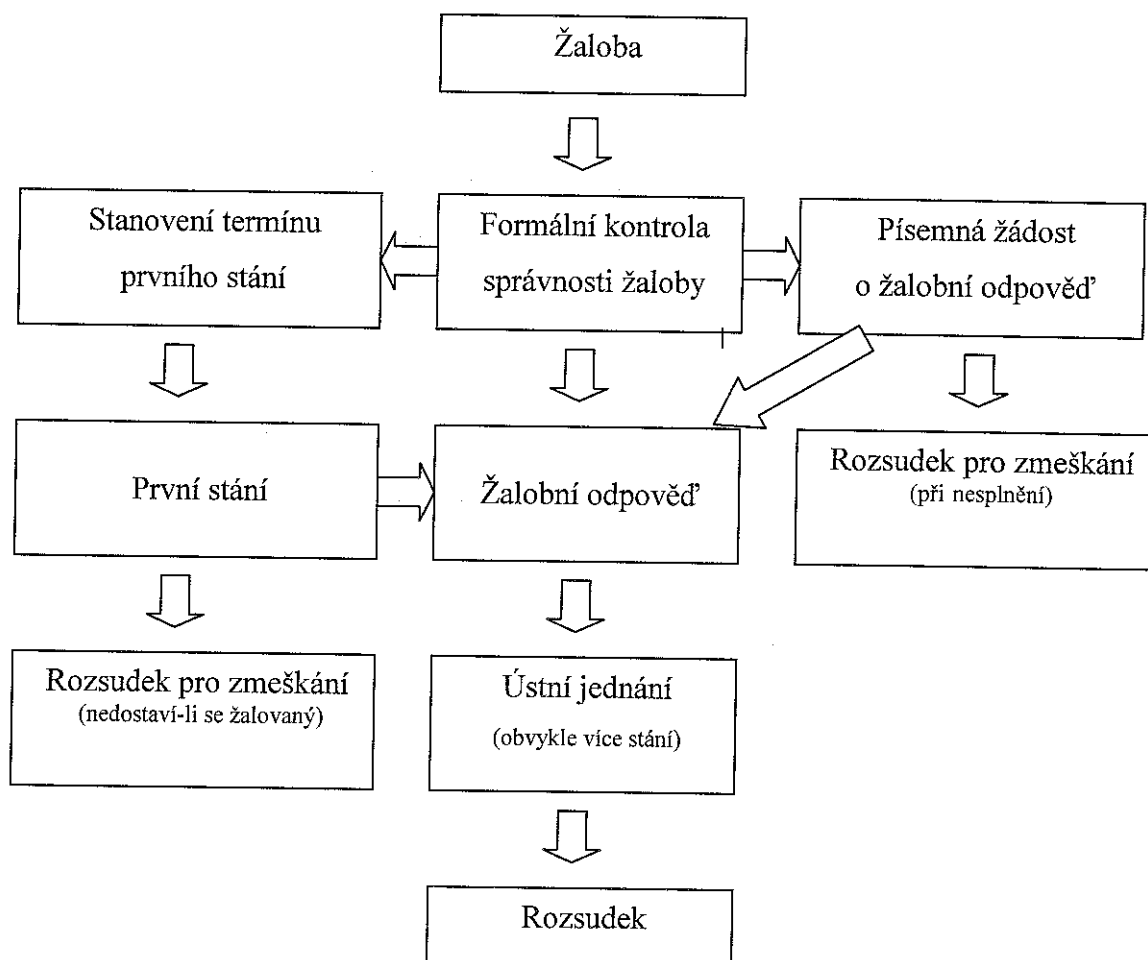
Upomínkové řízení před obvodním soudem

Zdroj: Schmidt, Neuraüter (lit. 8)

Schéma č. 10:

Řízení před soudním dvorem

Zdroj: Schmidt, Neuraüter (lit. 8)

Exekuční tituly rakouského práva jsou taxativně vymezeny v §§ 1 a 2 Exekučního (EO) řádu následovně:

- 1) rozsudky a usnesení civilního soudu ve sporných záležitostech
- 2) platební příkaz v mandátním řízení (§§ 548 – 554 ZPO) a směnečném řízení (§§ 556 – 559 ZPO), pokud nebyly podány námitky
- 3) platební rozkazy v upomínkovém řízení, pokud nebyl podán odpor (§§ 448 – 453a ZPO a § 56 ASGG – Arbeits- und Sozialgerichtsgesetz BGBl 1985/104)
- 4) soudní výpovědi z nájemních smluv na pozemky a budovy jako soudní příkazy k odevzdání nebo převzetí předmětu nájmu, pokud nejsou proti výpovědi včas podány námitky

- 5) narovnání, které byly uzavřeny před civilním nebo trestním soudem, a sice o nárocích, které nebyly předmětem procesu, a dále proti třetí straně, která se neúčastní procesu, ale je přístupující stranou v narovnání
- 6) rozhodnutí civilního soudu o nesporných věcech (záležitostech)
- 7) právně účinná usnesení jako výpisy ze seznamu přihlášek do konkurzního a vyrovnávacího řízení (úřední potvrzení), pokud jsou vykonatelná, a tedy nehrazená
- 8) právně účinné nálezy trestních soudů o nákladech trestního řízení, o soukromoprávních nárocích a o propadnutí ustanovené záruky
- 9) pravomocná rozhodnutí civilního a trestního soudu o pořádkových pokutách nebo trestech za svévoli (např. §§ 220 ZPO a § 235 StPO – Strafprozessordnung BGBI 1975/631)
- 10) rozhodnutí správních úřadů o soukromých nárocích (§ 2 odst. 2 VVG – Verwaltungsvollstreckungsgesetz BGBI 1991/53; § 137 odst. 1 PatG – Patentgesetz)
- 11) rozhodnutí plátce sociálního pojištění, s výkony přiznanými nebo zpětně vyžádanými
- 12) pravomocná rozhodnutí správního soudního dvora a Ústavního soudního dvora
- 13) platební příkazy a prokázané nedoplatky (potvrzení týkající se přímých daní a poplatků, jako jsou místní, okresní a obecné přirážky, které věřitel sám vystavuje)
- 14) pravomocná rozhodnutí a usnesení správních úřadů, správního soudního dvora a Ústavního soudního dvora o pořádkových pokutách a náhradách nákladů řízení
- 15) narovnání, která byla uzavřena před správními úřady a obecnými zprostředkovacími úřady, pokud těmto narovnáním přísluší účinnost soudního narovnání
- 16) právně účinné výroky rozhodců a rozhodčích soudů, narovnání uzavřená před rozhodčími soudy (např. dle § 594 ZPO)
- 17) notářské zápisy se svolením k vykonatelnosti, které musí obsahovat náležitosti předepsané notářským řádem (§§ 3 a 3a NO – Notariats-Ordnung BGBI 1871/75)

5.2. ZPŮSOBY PROVÁDĚNÍ EXEKUCE DLE RAKOUSKÉHO PRÁVA

Způsoby provádění exekuce dle rakouského práva jsou následující:

- vymáhání pohledávky exekucí podle § 294a exekučního řádu (EO) – v případě neznámého poddlužníka (Forderungsexekution).

Exekuční řád stanoví možnost dohledání poddlužníků prostřednictvím správy sociálního pojištění. Návrh na exekuci v tomto případě může být podán opakovaně před uplynutím jednoho roku od prvního podání, pokud je prokazatelné, že povinný mezitím nezískal tuto pohledávku vymáhanou na poddlužníku.

- vymáhání pohledávky exekucí podle § 294 exekučního řádu (EO) – v případě známého poddlužníka (Forderungsexekution).

Exekuce se uskuteční zabavením a následným převodem pohledávek na účet oprávněného. Nebo soud vyzve poddlužníka povinného, aby splatil své závazky vůči povinnému. Tyto platby jsou poté povinnému zabaveny.

- exekuce prodejem movitých věcí (Fahrnisexekution).

Exekuce movitých věcí je uskutečňována zabavením a prodejem těchto věcí. V exekučním řádu jsou taxativně vymezeny nezabavitelné věci. Ve zkráceném řízení o povolení exekuce může výkon rozhodnutí proběhnout nejdříve 14 dní po doručení povolení k exekuci. Nebo je v usnesení o povolení exekuce ustanoveno, že toto usnesení bude povinnému doručeno až při provedení výkonu rozhodnutí.

- zřízení zástavního práva (zwangsweise Pfandrechtsbegründung).

Ve prospěch vykonatelné peněžité pohledávky může být na základě návrhu věřitele zřízeno zástavní právo na nemovitosti povinného nebo na podíly povinného na nemovitostech. Toto zástavní právo je zaneseno do knih vedených příslušným rejstříkem.

- exekuční (nucená) dražba (Zwangsversteigerung).

Exekuční řád taxativně vymezuje náležitosti žádosti o povolení exekuční dražby v § 133. Věřitelé, jejichž vykonatelná pohledávka je založena zástavním právem na nemovitosti, které již nabylo právní moci, mohou ihned podat exekučnímu soudu žádost o povolení nucené dražby. Předložení exekučního titulu není potřeba. U nemovitosti, která je zapsána ve veřejné knize, je zaznamenáno povolení dražby v protokolu popisujícím předešlou zástavu nemovitosti.

- exekuce vyklizením (Räumungsexekution)

Je-li prováděna exekuce přenecháním nebo vyklizením nemovitosti nebo její části, věci v dole nebo lodi a příslušenství, jsou tyto předměty poskytnuty k držbě orgánu provádějícímu tuto exekuci. Vyklizení je provedeno jen v případě, že věřitel poskytne pracovní síly a prostředky potřebné k otevření místností a k odklizení věcí uvedených v povolení k exekuci.

- ostatní prostředky exekuce:

- *exekuce vydáním věci (díla) dle § 346 exekučního řádu (EO) (Herausgabeexekution)*

Nalézají-li se v držení povinného movité věci určené k odevzdání nebo movité věci druhu stanoveného k odevzdání, jsou tyto povinnému odebrány orgánem pověřeným výkonem práva a předány věřiteli proti potvrzení o jejich přijetí. Tento předpis lze použít, má-li povinný v držení cenné papíry nebo jisté množství zastupitelných věcí určených k výkonu rozhodnutí odebráním.

- *exekuce k vydobytí úkonů, které může za dlužníka provést třetí osoba dle § 353 exekučního řádu (EO) (Exekution zur Erwirkung)*

Pokud má povinný závazek, který za něj může splnit třetí osoba, je věřitel oprávněn požadovat na základě povolení k exekuci vydaného soudem splnění těchto úkonů od této třetí osoby. Věřitel může zároveň od povinného předem požadovat platbu nákladů řízení, které vznikly tímto řízením.

- *exekuce k vydobytí úkonů, které nemůže za dlužníka provést třetí osoba dle § 354 exekučního řádu (EO)*

Nároky z řízení, které nemohou být vykonány třetí osobou a jejichž výkon zároveň závisí výhradně na vůli povinného, jsou vymáhány tak, že povinnému může být z návrhu exekučního soudu uložena peněžité pokuta nebo může být vzat do vazby až na šest měsíců. Exekuce má v tomto případě začít nejprve pohrůzkou peněžité pokuty. Po marném uplynutí lhůty ponechané povinnému k plnění vykonání daného úkonu, může věřitel navrhnout soudu další donucovací prostředky a zároveň je pokaždé stanovena nová lhůta pro výkon vymáhaného úkonu.

- *exekuce dle § 355 (Unterlassungsexekution) – vydobytí věcného břemene a opomenutí*

Exekuce prostřednictvím opomenutí jednání nebo věcného břemene se provádí v případě jednání povinného, které se stalo, v důsledku toho, že povinnému byla na žádost exekučního soudu na počátku řízení uvalena peněžní pokuta navržená jako povolený exekuční prostředek. Z tohoto důvodu může soud uvalit povinnému další pokutu a nebo může na povinného uvalit vazbu v celkové délce jednoho roku. Na základě žádosti podané exekučnímu soudu může věřitel požadovat uložení zajištění proti jednání povinného a škody spojené s tímto jednáním. Při tom je stanovena výše a způsob prokazatelných záruk a lhůta, po kterou je toto ručení platné.

6. METODIKA

Objekt zkoumání

Objektem zkoumání je způsob vymáhání pohledávek soudní cestou v České a Rakouské republice.

Hlavní cíl práce

Cílem práce je zjištění postupu při vymáhání pohledávek, průběhu soudního řízení a komparace těchto postupů soudu v České a Rakouské republice. Dílčím cílem je zhodnotit způsoby a efektivnost tohoto vymáhání.

Dílčí cíle

- analýza historického pozadí vývoje právní úpravy
- analýza zákonné úpravy vymáhání pohledávek
- zjištění skutečného postupu vymáhání pohledávek
- koncept zobrazení těchto pohledávek v účetnictví daňových subjektů

Použité metody

- analýza právních předpisů upravujících výše uvedenou problematiku v České republice
- studium právních předpisů Rakouské republiky
- analýza a vyhodnocení podání k soudu a soudních rozhodnutí na základě advokátních spisů
- řízené rozhovory

Zdroje informací

- odborná literatura
- zákony, vyhlášky
- dokumentace soudně vymáhaných pohledávek (advokátní spisy)

7. POROVNÁNÍ PŘÍPADŮ VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK

7.1. MIMOSOUDNÍ VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVKY: DOHODA O NAROVNÁNÍ

Případ 1 je dokumentován v příloze č. 3

V prvním zkoumaném případě věřitel se svým dlužníkem uzavřel dohodu o narovnání (příloha č. 3). V této dohodě jsou prohlášeny závazky, jejichž úhradou budou veškeré vzájemné pohledávky a závazky vypořádány. Pohledávky vznikly neuhrazením faktur v období 6/2002 až 9/2002.

K sepsání dohody o narovnání a jejímu následnému podpisu bylo přistoupeno dne 14. 01. 2004. Poslední platba v souladu s touto dohodou byla provedena v 4/2004 – tj. dohoda byla beze zbytku splněna. Od přistoupení k vymáhání této pohledávky dohodou o narovnání k jejímu vydobytí uplynuly 4 měsíce.

Dojde-li k řádnému plnění dohody, jedná se o nejjednodušší a nejrychlejší způsob vyřešení pohledávky.

7.2. VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVKY ŽALOBOU O ZAPLACENÍ S NÁSLEDNOU EXEKUCÍ

Případ 2 dokumentovaný v přílohách č. 4 až č. 9

V první zkoumané věci vznikly pohledávky na základě neuhrazených faktur za dodávku chemických látek. Tyto faktury byly vystaveny dne 21. 09. 2004 na celkovou částku EUR 46.034,60, jejich splatnost nastala dne 21. 11. 2004. Po splatnosti došlo k částečné úhradě povinným. Na základě těchto skutečností podal dne 31. 05. 2005 oprávněný žalobu o zaplacení zbývající části ve výši EUR 26.442,80 s příslušenstvím ke Krajskému soudu v Praze (příloha č. 4).

Dne 03. 10. 2005 vydal Krajský soud v Praze dle návrhu obsaženého v žalobě platební rozkaz, který nabyt právní moci dne 16. 11. 2005 (příloha č. 5).

Vzhledem k tomu, že povinný uhradil pouze vymáhanou jistinu pohledávky (nikoli úroky z prodlení a náklady řízení), byl dne 25. 01. 2006 podán k Okresnímu soudu Kladno návrh na nařízení exekuce k uspokojení pohledávky oprávněného sestávající se z úroků z prodlení ve výši EUR 2.766,97 a nákladů nalézacího řízení ve výši Kč 75.815,00 s návrhem na pověření soudního exekutora (příloha č. 6).

Dne 30. 01. 2006 Okresní soud v Kladně svým usnesením nařídil exekuci na majetek povinného a pověřil provedením exekuce soudního exekutora (příloha č. 7).

Následně soudní exekutor vydal dne 27. 02. 2006 příkaz k úhradě nákladů exekuce (příloha č. 8) a zároveň vydal vyznění o skončení řízení, ve kterém oprávněného informoval o vymožení celé částky pohledávky včetně příslušenství a nákladů řízení (příloha č. 9). Platbu obdržel oprávněný dne 08. 03. 2006.

Od splatnosti pohledávek do vymožení plateb uplynulo 15 měsíců.

Případ 3 dokumentovaný v přílohách č. 10 až č. 19

Jedná se o vymáhání pohledávky vzniklé na základě leasingové smlouvy, podle které nebyly uhrazeny splatné splátky ode dne 31.12.2001. Dne 27.11.2002 byla Krajskému soudu v Českých Budějovicích podána žaloba s návrhem na vydání platebního rozkazu o 115.261,00 Kč s příslušenstvím (příloha č. 10).

Dne 14. 01. 2003 vydal Krajský soud v Českých Budějovicích platební rozkaz o zaplacení částky 115.261,00 Kč s příslušenstvím a o náhradu nákladů řízení ve výši 26.400,00 Kč (příloha č. 11). Dne 30.01.2003 sdělil výše uvedený soud oprávněnému, že žalovaným byl proti vydanému platebnímu rozkazu včas podán odpor, ve kterém povinný soudu sděluje, že nesouhlasí s výší vyčíslené pohledávky. Následně oprávněný podal dne 05. 03. 2003 Krajskému soudu v Českých Budějovicích žádost k odůvodnění odporu, aby mohla být věc rozhodnuta při prvním ústním jednání.

Dne 12.05.2003 Krajský soud v Českých Budějovicích sděluje oběma stranám svůj názor, že zřejmě není soudem věcně příslušným, a proto předkládá zprávu nadřízenému vrchnímu soudu a zároveň obě strany vyzývá, aby se k tomuto postupu vyjádřily. Na základě toho dne 05. 06. 2003 podává oprávněný vyjádření k postupu soudu, ve kterém navrhuje, aby Vrchní soud v Praze, jako soud příslušný k rozhodnutí o tom, který soud je k projednání této věci věcně příslušný v prvním stupni rozhodl tak, že věcně příslušným je Krajský soud v Českých Budějovicích. Dne 09. 01. 2004 Vrchní soud v Praze svým usnesením rozhodl, že k projednání a rozhodnutí této věci v prvním stupni jsou příslušné Krajské soudy.

Dne 03. 06. 2004 proběhlo před Krajským soudem v Českých Budějovicích ústní projednání sporu, v jehož závěru výše uvedený soud vydal usnesení, kterým odročil další projednávání na neurčito za účelem ustanovení znalce a vypracování znaleckého posudku. Dne 17.06.2004 proto sděluje oprávněný soudu otázky, které by měl znalec v rámci znaleckého posudku zodpovědět.

Dne 11. 03. 2005 bylo Krajským soudem v Českých Budějovicích vydáno usnesení o ustanovení znalce, jehož úkolem je stanovit obvyklou tržní hodnotu předmětu sporné leasingové smlouvy.

Rozsudkem ze dne 27. 06. 2005 Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl ve prospěch oprávněného tak, že žalovaný je povinen zaplatit oprávněnému částku 115.261,00 Kč s úrokem z prodlení, dále pak náhradu nákladů řízení ve výši Kč 26.850,00 a Krajskému soudu v Českých Budějovicích je povinen zaplatit náklady řízení (odměnu soudnímu znalci) ve výši Kč 4.210,00 (příloha č. 12).

Dne 10. 11. 2005 podává oprávněný Okresnímu soudu v Českých Budějovicích návrh na nařízení exekuce s návrhem na pověření soudního exekutora (příloha č. 13). Tomuto návrhu výše uvedený soud vyhověl a dne 28. 11. 2005 svým usnesením nařídil exekuci na majetek povinného a ustanovil soudního exekutora v souladu s návrhem oprávněného (příloha č. 14).

Soudní exekutor vydal dne 02. 01. 2006 exekuční příkaz k provedení exekuce prodejem nemovitostí ve společném jmění povinného a jeho manželky (příloha č. 15). Dne 16. 01. 2006 vydává soudní exekutor druhý exekuční příkaz k provedení příkázáním pohledávky z účtu povinného (příloha č. 16).

Dne 27. 02. 2006 vydal soudní exekutor usnesení, ve kterém ustanovuje znalce z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady nemovitostí, a tomuto znalci ukládá, aby ocenil nemovitosti, ke kterým se vztahuje exekuční příkaz na prodej nemovitosti ze dne 02. 01. 2006 (příloha č. 17).

Následně dne 13. 03. 2006 vydal soudní exekutor příkaz k úhradě nákladů exekuce, ve kterém rozhodl o nákladech exekuce tak, že povinný je povinen zaplatit oprávněnému náklady vynaložené k vymáhání nároku ve výši 11.050,00 Kč a soudnímu exekutorovi je povinen uhradit náklady exekuce ve výši 47.794,00 Kč (příloha č. 18). Dne 13. 03. 2006 vyrozuměl soudní exekutor oprávněného o skončení řízení a sdělil mu, že byla vymožena celá pohledávka včetně příslušenství a nákladů

řízení (příloha č. 19). Vymožená částka ve výši 256.865,00 Kč byla oprávněnému poukázána bankovním převodem dne 24. 03. 2006.

Od započetí vymáhání pohledávky soudní cestou k jejímu uspokojení uplynulo 40 měsíců.

Případ 4

Ke vzniku pohledávek v následujícím případě došlo neuhrazením faktur za reprodukční služby v celkové výši 12.096,24 DEM (po přepočtu na EUR činí celková výše 6.184,17 EUR), splatných dne 26. 09. 2001. Dne 25. 10. 2002 (po neúspěšném upomínání platby) byl Obvodnímu soudu pro Prahu 10 podán návrh na vydání platebního rozkazu. Výše uvedený soud však vyjádřil usnesením ze dne 08. 01. 2003 pochybnosti o své místní příslušnosti a postoupil věc k rozhodnutí nadřízenému Vrchnímu soudu. Dne 25. 03. 2003 uznal Vrchní soud oprávněnost námitek Obvodního soudu pro Prahu 10 postoupil věc k dalšímu řízení Městskému soudu v Praze.

Poté dne 13. 08. 2003 vydal Městský soud v Praze platební rozkaz na zaplacení vymáhané částky EUR 6.184,17 s 8,5% úrokem z prodlení a náhrady nákladů řízení ve výši Kč 42.190,00. Ovšem dne 25. 09. 2003 byl tento platební rozkaz zrušen usnesením Městského soudu v Praze z důvodu nedoručení povinnému.

Po změně právního zastoupení byla podána Městskému soudu v Praze nová žaloba o zaplacení.

Dne 17. 08. 2004 byl vydán rozsudek Městského soudu v Praze, ve kterém je potvrzena povinnost žalovaného (povinného) zaplatit oprávněnému žalovanou částku ve výši 6.184,17 EUR, dále soudní poplatek ve výši 7.640,00 Kč a náklady právního zastoupení Kč 34.550,00.

Vzhledem k tomu, že k úhradě pohledávky ani poté nedošlo, byl dne 11.01.2005 podán Obvodnímu soudu pro Prahu 10 návrh na nařízení exekuce a pověření soudního exekutora. Na základě tohoto návrhu rozhodl výše uvedený soud usnesením ze dne 19. 01. 2005 o nařízení exekuce a pověření soudního exekutora.

Dne 22. 02. 2005 byl soudním exekutorem vydán exekuční příkaz k provedení exekuce prodejem movitých věcí povinného. Další exekuční příkazy následovaly dne 13. 06. 2005, jednalo se o přikázání pohledávky z účtů povinného u peněžních ústavů.

Dne 11. 07. 2005 byl usnesením soudního exekutora zrušen exekuční příkaz přikázáním pohledávky z účtu. A dne 21. 07. 2005 vydal soudní exekutor příkaz k úhradě nákladů exekuce, byly určeny částkou v celkové výši 81.452,60 Kč a náklady oprávněného byly určeny částkou ve výši 17.460,00 Kč. V tomto příkazu zároveň uvádí, že povinný vymáhanou částku zcela uhradil.

Od splatnosti faktury k vymožení úhrady v tomto případě uplynulo 46 měsíců.

7.3. VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVKY ŽALOBOU O ZAPLACENÍ S NÁSLEDNÝM PROHLÁŠENÍM KONKURSU NA DLUŽNÍKA

Případ 5 dokumentovaný v přílohách č. 20 až č. 28

V tomto případě se jedná o vymáhání pohledávky soudní cestou, vzniklé z titulu neuhrazení faktury za zprostředkovatelskou provizi realitní kanceláře. Faktura, kterou byla pohledávka vyčíslena byla vystavena na částku Kč 63.000,00 dne 29. 05. 2000 a její splatnost nastala dne 08. 06. 2000.

Z důvodu nezaplacení výše uvedené faktury ani po písemných upomínkách byla dne 19. 02. 2001 podána Obvodnímu soudu pro Prahu 8 žaloba o zaplacení částky Kč 63.000,00 s příslušenstvím (příloha č. 20). Dne 24. 04. 2001 výše uvedený soud vydal platební rozkaz na zaplacení žalované částky včetně příslušenství a nákladů řízení v částce Kč 2.520,00 (příloha č. 21).

Ani po vydání platebního rozkazu povinný svůj závazek oprávněnému neuhradil. Proto byl dne 05. 09. 2001 podán Obvodnímu soudu pro Prahu 8 návrh na výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí povinného (příloha č. 22). Na základě tohoto návrhu vydal Obvodní soud pro Prahu 8 dne 03. 10. 2001 usnesení, ve kterém nařizuje podle vykonatelného platebního rozkazu výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí k uspokojení pohledávky oprávněného ve výši Kč 63.000,00 s příslušenstvím, nákladů předcházejícího řízení v částce Kč 2.520,00 a nákladů tohoto výkonu rozhodnutí ve výši Kč 8.235,00 (příloha č. 23).

Dne 30. 11. 2001 byl však na základě usnesení Městského soudu v Praze prohlášen na povinného konkurs (příloha č. 24). Následně byla dne 17.12.2001 podána oprávněným přihláška pohledávky v celkové výši Kč 83.041,00 do konkursního řízení (příloha č. 25).

Usnesením ze dne 30.01.2002 byla Městským soudem v Praze svolána schůze konkursních věřitelů na dne 07. 03. 2002.

Dne 27. 05. 2002 oznámil Obvodní soud pro Prahu 8 oprávněnému, že soud je povinen zdržet se po prohlášení konkursu a po dobu jeho trvání všech úkonů, kterými má být výkon rozhodnutí bezprostředně realizován. Následně dne 29. 07. 2004 vyzývá Obvodní soud pro Prahu 8 oprávněného, aby zvážil podání návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí. Proto je dne 31. 08. 2004 podán tomuto soudu návrh na zastavení řízení o výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí povinného (příloha č. 26). Usnesením ze dne 03. 11. 2004 Obvodní soud pro Prahu 8 výkon rozhodnutí zcela zastavuje (příloha č. 27).

Dne 14. 02. 2006 vydává Městský soud v Praze sdělení o vyvěšení konečné zprávy správce konkursní podstaty (příloha č. 28). Rozvrh dosud není znám, proto nelze říci, v jaké výši byla pohledávka vymožena.

Vyřešení pohledávky touto cestou trvalo od června 2002 do března 2006 – tj. 46 měsíců.

Případ 6

Dne 16.12.2003 byla podána Krajskému soudu v Českých Budějovicích žaloba s návrhem na vydání platebního rozkazu o zaplacení částky 4.679,57 EUR s příslušenstvím. Tato pohledávka vznikla neuhrazením faktury za dřevařské výrobky vydané dne 11.05.2001, jejíž splatnost nastala dne 10. 06. 2005. Dne 10. 03. 2004 výše uvedený soud vydal platební rozkaz na zaplacení žalované částky včetně příslušenství a náhrady nákladů řízení ve výši Kč 34.160,00. K úhradě částky dle platebního rozkazu však nedošlo.

Proto byl dne 12. 08. 2004 podán Okresnímu soudu v Českých Budějovicích návrh na nařízení exekuce a pověření soudního exekutora. Následně dne 26. 08. 2004

prohlásil usnesením výše uvedený soud exekuci na majetek povinného, provedením exekuce byl pověřen navrhovaný soudní exekutor.

Dne 13. 01. 2005 vydal soudní exekutor příkaz k úhradě nákladů exekuce v celkové výši Kč 54.640,90. Dne 15. 03. 2005 byl soudním exekutorem vydán exekuční příkaz k provedení exekuce prodejem nemovitostí povinného.

Mezi tím však dne 25. 04. 2005 vydal Krajský soud v Českých Budějovicích usnesení, kterým prohlásil na povinného konkurs. Proto dne 09. 05. 2005 sdělil soudní exekutor oprávněnému, že vzhledem k prohlášení konkursu na majetek povinného, nelze v exekuci pokračovat, až do ukončení konkursního řízení.

Poté byla dne 25. 05. 2005 podána Krajskému soudu v Českých Budějovicích přihláška pohledávky do konkursu. Tato pohledávka ve výši 238.380,55 Kč se skládá z jistiny ve výši 4.679,57 EUR (Kč 142.001,55), úroků z prodlení do dne prohlášení konkursu 1.607,00 EUR (Kč 48.764,00) nákladů nalézacího řízení Kč 34.160,00 dle platebního rozkazu ze dne 05.04.2004 a nákladů exekuce ve výši 13.455,00 Kč. Avšak usnesením Vrchního soudu v Praze (jako soudu odvolacího) ze dne 12. 09. 2005 bylo zrušen výroky usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích o prohlášení konkursu z důvodu nedoručení usnesení o prohlášení konkursu povinnému.

Následně dne 20. 10. 2005 sdělil soudní exekutor oprávněnému, že po zrušení prohlášeného konkursu na majetek povinného bude pokračováno v exekučním řízení. Dne 29. 12. 2005 vydal soudní exekutor exekuční příkaz k provedení exekuce prodejem movitých věcí. V tentýž den vydává soudní exekutor další příkaz k úhradě nákladů exekuce ve výši Kč 2.476,00.

Dne 09. 02. 2006 svým usnesením zamítl Krajský soud v Českých Budějovicích návrh na prohlášení konkursu na povinného.

V současné době exekuční řízení proti povinnému stále pokračuje. Vymáhání pohledávky tímto způsobem trvá již 27 měsíců.

7.4. VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVKY ŽALOBOU O ZAPLACENÍ PODLE RAKOUSKÉHO PRÁVA

Případ 7 dokumentovaný v přílohách č. 29 až č.33

Jedná se o vymáhání pohledávky ve výši 4.755,61 EUR, vzniklé na základě faktur za poskytnuté právní služby v období od 09/2002 do 06/2003, jejichž splatnost nastala v červenci 2003. Žaloba o zaplacení byla podána dne 07. 07. 2003 Okresnímu soudu (Bezirksgericht) v Schwechatu (příloha č. 29).

V odůvodnění této žaloby (Weiteres Vorbringen – další podání) se uvádí následující: „Požadované úroky se požadují dle § 1333 odst. 2 ABGB, stejně tak jako existující vzájemný obchod mezi podnikateli. Žalující strana poskytla žalované straně od května 2000 různé právní poradenství a toto také průběžně vyúčtovala. Běžné honoráře byly do roku 2002 hrazeny řádně. Od vystavení faktury ze dne 06. 09. 2002 žalobci ani přes další upomínání nedošly žádné platby k pokrytí honorářů, takže všechny následné faktury stále ještě zůstávají nevyrovnané.“

Dne 09. 07. 2003 byla výše uvedené podané žalobě soudem přidělena spisová značka (příloha č. 30). Dne 03. 11. 2003 podala žalovaná strana písemné vyjádření k žalobě, jehož součástí byly i veškeré listinné důkazy (příloha č. 31).

V návrhu je uvedeno: „Žalovaná strana tedy navrhuje, návrh na žalobu odmítnout a žalující straně uložit náhradu nákladů tohoto řízení žalované strany dle § 19a RAO k rukám zástupce žalované strany do 14 dnů od případné exekuce.“

Při ústním jednání ze dne 06. 10. 2003 vydal Okresní soud v Schwechatu následující usnesení (příloha č. 32):

„1. Žalující straně se ukládá, ohledně nedostačujících výkonů, do čtyř týdnů písemně upřesnit částky a obsah, přičemž žalovaná strana se může k této písemnosti vyjádřit do čtyř týdnů od obdržení.“

Oběma stranám se ukládá, předložit veškeré další dokumenty v souvislosti s předmětným právním sporem, učinit veškerá případná další prohlášení a podat veškeré další návrhy na důkazy.

2. K provedení navrženého zkoumání důkazů se jednání k ústnímu projednání sporu odročuje na 12 .01. 2004. Zástupci stran berou termín za vzdání se doručení řádné pozvánky na vědomí.“

K tomuto nařízenému jednání však nedošlo, neboť dne 18. 12. 2003 zaslal povinný oprávněnému návrh mimosoudního narovnání, na který oprávněný přistoupil (příloha č. 33).

V návrhu mimosoudního narovnání právní zástupce povinného uvádí:

„Podle nejnovějšího jednání s mým klientem Vám předkládám následující neprejudikovanou nabídku narovnání:

Můj klient se zavazuje, během tří týdnů od přijetí narovnání zaplatit částku ve výši 4.755,61 EUR, stejně tak paušální poplatky v řízení u Okresního soudu ve Schwechatu, které činí 233,00 EUR, celkem tedy částku 4.988,61 EUR.

Můj klient se může tohoto závazku zprostit, když zaplatí během dvou týdnů od přijetí tohoto narovnání polovinu ze žalované částky, která činí 2.377,81 EUR, a polovinu ze soudního poplatku, která činí 116,50 EUR, celkem tedy částku 2.494,31 EUR.

V ostatním dochází v řízení u Okresního soudu v Chwechatu k ukončení věci. S tímto narovnáním jsou vyřízeny a narovnány nejen všechny žalobní nároky, ale i nároky z honorářů mezi žalovanou stranou včetně všech ekonomicky spojených právnických osob – míněny jsou tím žalované strany HB ... s. r. o., resp. C... s. r. o., G... s. r. o. a A... s. r. o., včetně spolupracovníků a orgánů těchto stran- a nároky žalující strany ... advokátní kanceláře včetně jejích poboček a kooperačních partnerů atd.

Tato nabídka narovnání je platná do 29. 12. 2003.“

K úhradě pohledávek došlo v souladu s touto dohodou o narovnání. K vyřešení tohoto případu došlo během 6 měsíců.

Případ 8 dokumentovaný v přílohách č. 34 až 37

V tomto případě se jedná o vymáhání pohledávek vzniklých z neuhrazených faktur za dopravu. Oprávněný podal dne 28. 01. 2005 k Okresnímu soudu v Kirchdorf an der Krems žalobu o zaplacení částky ve výši 4.600,00 EUR včetně příslušenství.

Na základě této žaloby vydal výše uvedený soud podmíněčný platební rozkaz na zaplacení žalované částky včetně úroků a nákladů soudního řízení, celkem tedy EUR 5.212,69 EUR (příloha č. 34).

V odkazu se uvádí: „ Podle tohoto platebního rozkazu, jehož základem je žaloba podaná dne 31. 01. 2005, vzniklá níže uvedená celková částka:

žalobní jistina	4.600,00 EUR
úroky	182,51 EUR
náklady (platebního rozkazu)	430,18 EUR
Celkem	5.212,69 EUR

Až do zaplacení je za každý další den stanoven dodatečný úrok 1,037 EUR.

Splatné úroky jsou stanoveny ve výši 8 % v souladu se základní úrokovou sazbou, takže změnila-li by se v průběhu období od 30. 06. event. 31.12. základní úroková sazba, změnily by se tím i denní úroky.

Žaloba bude žalované straně doručena dne 04. 02. 2005.“

Vzhledem k tomu, že povinný neprovedl platbu určenou výše uvedeným platebním rozkazem, byl dne 01. 04. 2005 podán Okresnímu soudu v Kirchdorf an der Krems návrh na provedení exekuce prodejem movitých věcí (příloha č. 35).

Na základě tohoto návrhu vydal dne 25. 04. 2005 Okresní soud v Kirchdorf an der Krems povolení k exekuci prodejem movitých věcí (příloha č. 36):

„Povoluje se exekuce zabavením a prodejem movitých věcí všeho druhu, které se nalézají v držení povinného, a zabavením a provedením zabavení papírů uvedených v § 296 EO v uvedeném rozsahu k náhradě níže uvedených pohledávek a nákladů, jakou jsou náklady tohoto příkazu.

Doložka

Navíc je věřiteli povolena také náhrada úroků ve výši 8 % dle základní roční úrokové sazby v průběhu období do 30. 06. příp. 31.12. (to je nyní 9,47 %) z částky 4.600,00 EUR a to od 26. 04. 2005.

Rozdělení nákladů:

běžné náklady TP 2:

Náklady exekuce	156,32 EUR
DPH	31,26 EUR
Paušální poplatek - poplatek za výkon	<u>90,00 EUR</u>
Celkem	278,58 EUR

Povolení k exekuci bylo vydáno na základě údajů, které nebyly soudem prověřeny. Exekučním úřadem je tento soud: Okresní soud v Kirchdorf an der Krems, Soudní oddělení 1, B Herbert Braunreiter (soudní vykonavatel)

Upozornění pro zúčastněné strany:

Podle tohoto exekučního povolení vzniká na základě vykonatelné pohledávky k 25. 04. 2005 níže uvedená celková částka:

Jistina pohledávky	4.600,00 EUR
Úroky z jistiny	282,75 EUR
Náklady (titul)	430,18 EUR
Úroky z nákladů	3,77 EUR
Náklady (příkaz)	<u>278,58 EUR</u>
Celkem	5.595,28 EUR

Splatné úroky jsou stanoveny ve výši 8 % v souladu se základní úrokovou sazbou, takže změnila-li by se v průběhu období od 30. 06. event. 31.12. základní úroková sazba, změnily by se tím i denní úroky.

Až do zaplacení vznikají dodatečné úroky z nákladů 0,0471 EUR za každý další den.“

Z výpisu rakouské evidence úpadců je zřejmé, že na žalovaného byl dne 06. 10. 2005 prohlášen konkurs a bylo nařízeno uzavření podniku, resp. ukončení podnikání (příloha č. 37). Na základě těchto informací byla pohledávka přihlášena do konkursu.

Od započetí vymáhání pohledávky soudní cestou do března 2006 uplynulo 14 měsíců, konkurs stále trvá a jeho výsledek nelze zatím předvídat.

8. VLIV VYMÁHANÝCH POHLEDÁVEK NA VÝŠI ZÁKLADU DANĚ Z PŘÍJMU

8.1. ZOBRAZENÍ POHLEDÁVEK V ÚČETNICTVÍ

Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví stanoví účetním jednotkám (vymezeným v § 1) povinnost účtovat o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv v souladu s účetními metodami dle tohoto předpisu tak, aby účetní závěrka sestavená na jeho základě podávala **pocitivý a věrný obraz** předmětu účetnictví a finanční situace, tj. obsah položek účetní závěrky **odpovídá skutečnému stavu**.

Pohledávky jsou při svém vzniku oceňovány jmenovitou hodnotou vyjádřenou v peněžních jednotkách české měny. V případě, že pohledávky vznikly v cizí měně, jsou účetní jednotky povinny použít souběžný zápis v české i cizí měně. Při sestavování účetní závěrky se tyto pohledávky přepočtou kurzem vyhlášeným Českou národní bankou ke dni jejímu sestavování a vzniklý kurzový rozdíl se zaúčtuje tak, aby stav v účetnictví odpovídal stavu zjištěnému. Tato povinnost se vztahuje i na opravné položky a rezervy, o kterých bude pojednáno níže.

V rámci **inventarizace** zjišťují účetní jednotky skutečný stav veškerého majetku (tj. i pohledávek) a ověřují, zda tento zjištěný skutečný stav odpovídá stavu majetku v účetnictví. Pokud se při inventarizaci zjistí, že je hodnota pohledávek (po zohlednění výše uvedeného kurzového rozdílu) v účetnictví vyšší nebo nižší než jejich výše skutečná, jsou tím to zjištěním dány důvody pro účtování o opravných položkách nebo odpisech.

8.2. TVORBA OPRAVNÝCH POLOŽEK

Opravné položky se vytvářejí pouze k majetku, u kterého došlo ke snížení ocenění prokázanému inventarizací, není-li toto snížení ocenění majetku trvalého charakteru, nebo není-li vyjádřeno jiným způsobem. Při inventarizaci se posuzuje výše a odůvodněnost vytvořených opravných položek.

Opravné položky se vytvářejí k pohledávkám za dlužníky v konkursním a vyrovnávacím řízení a k nepromlčeným pohledávkám, které jsou zaúčtovány v účetnictví a jsou splatné po 31.12.1994, a to ve výši stanovené zákonem č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmu. Lze je tvořit na vrub nákladů pouze k pohledávkám, o kterých bylo při jejich vzniku účtováno ve výnosech, maximálně však do výše stanovené prokazatelnou evidencí (tj. soupisem jednotlivých pohledávek a opravných položek tvořených k těmto jednotlivým pohledávkám).

Netvoří-li věřitel opravné položky k pohledávkám za dlužníky v konkursním a vyrovnávacím řízení, nesmí tvořit opravné položky k pohledávkám, má-li k dlužníkovi současně splatné závazky a neprovedl-li vzájemný zápočet pohledávek a závazků.

Opravné položky se uplatňují za zdaňovací období a účetní jednotka má povinnost v souvislosti s podáním daňového přiznání prověřit odůvodněnost jejich tvorby a jejich skutečný stav porovnat s výší, kterou může uplatnit v základu daně.

Vzhledem k tomu, že opravné položky slouží ke krytí ztrát z odpisu pohledávek, k nimž jsou tvořeny, zruší se ve stejném období, kdy pominuly důvody, pro které byly tvořeny.

Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v konkursním a vyrovnávacím řízení

Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v konkursním a vyrovnávacím řízení mohou dle § 8 (z. 593/1992 Sb.) vytvořit poplatníci daně z příjmů, kteří vedou účetnictví, až do výše rozvahové hodnoty nepromlčených pohledávek přihlášených u soudů ve lhůtě stanovené usnesením soudu o prohlášení konkursu nebo povolení vyrovnání, a to v období, za které se podává daňové přiznání a v němž byly zároveň pohledávky přihlášeny. Na pohledávky přihlášené po uplynutí lhůty stanovené usnesením soudu o prohlášení konkursu nelze tvořit opravné položky snižující základ daně z příjmu.

V případě, že pominou důvody pro existenci opravné položky vytvořené podle výše uvedeného odstavce, je možné snížit vytvořenou opravnou položku na úroveň, která by mohla být tvořena k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. 12. 1994, a dále pokračovat v tvorbě opravné položky podle ustanovení platného pro tyto nepromlčené pohledávky.

Opravné položky se zruší v návaznosti na výsledek konkursního a vyrovnacího řízení nebo v případě, že pohledávka byla účinně popřena správcem konkursní podstaty, konkursním věřitelem, rozhodnutím soudu nebo příslušného správního orgánu.

Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. 12. 1994

Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. 12. 1994 mohou vytvářet účetní jednotky, pokud k těmto pohledávkám nevytváří opravné položky na výše uvedeném základě, a od konce sjednané lhůty splatnosti uplynulo více než 6 měsíců, až do výše 20 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky.

V případě, že bylo ohledně pohledávek zahájeno rozhodčí řízení, nebo soudní řízení, nebo správní řízení, jehož se účetní jednotka řádně účastní a řádně a včas činí úkony potřebné k uplatnění jeho práva, lze tvořit opravné položky následovně:

Schéma č. 11:

Tvorba opravných položek

Uplynulo-li od konce sjednané lhůty splatnosti pohledávky	Opravnou položku lze vytvořit až do výše
více než 12 měsíců	33 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky
více než 18 měsíců	50 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky
více než 24 měsíců	66 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky
více než 30 měsíců	80 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky
více než 36 měsíců	100 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky

Opravné položky nelze uplatnit u pohledávek odepsaných na vrub hospodářského výsledku a u pohledávek vzniklých za společníky, akcionáři, členy družstev, za upsaný vlastní kapitál a mezi spojenými osobami.

Opravné položky se zruší, pokud pominou důvody pro jejich existenci, nebo pokud se pohledávka promlčela, nebo nastaly důvody, za kterých se odpis pohledávky považuje za náklad uplatnitelný do základu daně z příjmů.

8.3. ODPIS POHLEDÁVEK

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů stanoví, že výdajem (nákladem) vynaloženým na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů je jmenovitá hodnota pohledávky za předpokladu, že o pohledávce bylo při jejím vzniku účtováno ve výnosech (a nejednalo se o příjem osvobozený od daně z příjmu) a splňuje-li současně podmínky pro uplatnění opravné položky dle zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmu, za dlužníkem:

- u něhož soud zamítl návrh na prohlášení konkursu, nebo u něhož soud zrušil konkurs pro nedostatek majetku a pohledávka byla poplatníkem přihlášena do konkursu a měla být vypořádána z konkursní podstaty
- který je v konkursním a vyrovnacím řízení, na základě výsledků tohoto řízení

- který zemřel, a pohledávka nemohla být uspokojena ani vymáháním na dědicích dlužníka
- který byl právnickou osobou a zanikl bez právního nástupce a věřitel nebyl s původním dlužníkem spojenou osobou
- na jehož majetek, ke kterému se daná pohledávka váže, je uplatňována veřejná dražba, a to na základě výsledků této dražby
- jehož majetek, ke kterému se daná pohledávka váže, je postižen exekucí, a to na základě výsledků provedení této exekuce

V případě, že je vytvořena opravná položka ve výši 100 % rozvahové hodnoty nepromlčené pohledávky, může být tato pohledávka odepsána na vrub daňově účinných nákladů a zrušena opravná položka, nejedná-li se o opravné položky k pohledávkám za dlužníky v konkursním a vyrovnávacím řízení. U takto odepsané pohledávky však nedošlo k jejímu zániku, a proto se tento druh pohledávek dále sleduje na podrozvahových účtech (tj. není vykazován v účetnictví). Případná přijatá úhrada odepsané pohledávky se vyúčtuje jako výnos.

9. ZÁVĚR

Mezi podnikatelskými subjekty dochází v rámci jejich obchodní činnosti ke vzniku problematických pohledávek, jejichž řešením jsou firmy zatěžovány na úkor své hlavní činnosti. Přes provedení všech opatření, kterými lze vzniku sporných nebo nedobytných pohledávek předcházet, není vždy možné získat jejich úhradu standardní cestou odběratelsko – dodavatelských vztahů. Proto přichází na řadu vymáhání pohledávek soudní cestou.

Soud usiluje především o smírné vyřešení sporů, což znamená přimět účastníky k dohodě, která je nejrychlejším způsobem vymožení pohledávky. Uzavření mimosoudní dohody je možné i v případě sporných pohledávek, a to dohodou o narovnání.

Délka soukromo-právního řízení je dána zejména zákonnými lhůtami a počtem jednotlivých podání. Se vstupem České republiky do Evropské unie došlo sice k urychlení vymáhání pohledávek, přesto stále dochází k průtahům v řízení zejména v případech, kdy je výše pohledávek a závazků mezi oprávněným a povinným sporná, nebo v případech chybného určení místní a věcné příslušnosti soudu.

Pro získání exekučního titulu existuje v Rakousku urychlené řízení v případech, kdy je nesporně prokázána oprávněnost a výše pohledávky. Také podání jsou dle rakouského práva více formalizována, např. žaloba na získání exekučního titulu nebo návrh exekuce je podáván na formuláři vydávaném rakouskou justicí, zatímco v případě podání dle českého práva jsou pouze zákonem vymezeny náležitosti podání a jeho forma není předepsána.

Získá-li oprávněný v nalézacím řízení pravomocný a vykonatelný titul, neznámá to ještě, že dlužník splní uložené povinnosti dobrovolně. Proto většinou dochází k nucenému vymáhání – exekuci. Vykonatelnost exekučních titulů je v České a Rakouské republice vzájemná. Exekuci může provádět buďto soudní vykonatel, nebo soudní exekutor.

Oprávnění (věřitelé) podávající návrh na exekuci obvykle soudu navrhnou výkon prostřednictvím konkrétního soudního exekutora, který dále volí vhodné nástroje k vymožení pohledávky. Na rozdíl od soudního vykonatele, který provádí exekuci pouze způsobem uvedeným v návrhu na nařízení exekuce resp. v usnesení o nařízení exekuce, může soudní exekutor provádět exekuci několika prostředky souběžně.

Bohužel velice často dochází k situaci, že exekuce je povolena, ale není vykonána, neboť je v časovém prodlení mezi nařízením a výkonem exekuce prohlášen na dlužníka konkurz, v jehož důsledku se celé vymáhání pohledávek protahuje i na několik let, přičemž vydobytí pohledávky nebo její části se stává nejistým. Po zrušení prohlášení konkurzu lze sice v exekuci pokračovat, ale majetek dlužníka je obvykle rozprodán, takže již není co exekuvovat.

Legislativa vychází podnikatelům v tomto směru vstříc tím, že umožňuje rozpustit prokazatelně nedobytné pohledávky do daňově účinných nákladů, ovšem pouze za předpokladu, že věřitel ve lhůtě stanovené soudem přihlásí své pohledávky do konkurzního nebo vyrovnacího řízení. Dále existuje možnost vytvořit opravné položky k pohledávkám, které se stanou rizikovými, a to již před zahájením získání exekučního titulu a v průběhu soudního vymáhání těchto pohledávek. V zákonem stanovené lhůtě po splatnosti lze část pohledávek zahrnout do daňově účinných nákladů.

Doporučení k řešení pohledávek po splatnosti je tedy následující: v případě, že dlužník neuhradí nesporné závazky ani v dodatečně prodloužené lhůtě splatnosti, je pravděpodobné, že se v důsledku dlouhodobější platební neschopnosti stává nesolventním. Proto je vhodné přistoupit co nejrychleji k získání exekučního titulu a případné exekuci. Čím dříve je výkon exekuce nařízen, tím vyšší je pravděpodobnost, že exekuce bude provedena úspěšně a pohledávka bude vydobytá v plné výši.

10. PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

Knoll V., Smržová P., Zborníková A.: Vybrané mezníky českých právních dějin. Dobrá Voda u Pelhřimova: Aleš Čeněk, 2002. ISBN 80-86473- (lit 1)

Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník – komentář. Polygon, Praha, 2002. ISBN 80-7273-071-1 (lit 2)

Holub, M. a kolektiv autorů: Občanský zákoník komentář 1. a 2. svazek. Linde Praha a. s., 2002. ISBN 80-7201-328-9 (lit. 3)

Bureš J., Drápal L., Mazanec M.: Občanský soudní řád: Komentář. 5. vydání. C. H. Beck, Praha 2001. ISBN 80-7179-338-8 (lit. 4)

Hlavsa P.: Ecekuční řád a zákon č. 119/2001 Sb s poznámkami a prováděcími předpisy. 2 vydání. Linde Praha, a. s. , 2004. IBN 80-7201-494-3 (lit. 5)

Bílý J. L.: Právní dějiny na území ČR, Linde, Praha, 2003. ISBN 80-7201-429-3 (lit. 6)

Schellová Ilona, Schelle Karel: Vývoj kodifikace občanského práva, Masarykova univerzita, Brno, 1993. ISBN 80-210-0546-7 (lit. 7)

Schmidt Alfred, Neurauder Hannes: Richtig einfordern, richtig einklagen, richtig eintreiben Von der Rechnungstellung bis zur gerichtlichen Exekution, Linde, Wien, 2001. ISBN 3-7073-0082-X (lit. 8)

Stumvoll Heinrich: Kodex des Österreichischen Rechts, Zivil-gerichtliches Verfahren. Verlag Orac, Wien, 1995. ISBN3-7007-0762-2

Zákony:

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník ve znění zákona č. 377/2005 Sb.
Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník ve znění zákona č. 554/2004 Sb.
Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád ve znění zákona č. 413/2005 Sb.
Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) ve znění zákona č. 377/2005 Sb.

Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) ve znění zákona č. 377/2005 Sb.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění zákona č. 669/2004 Sb.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění zákona č. 357/2005 Sb.

Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmu ve znění zákona č. 377/2005 Sb.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě účetnictví ve znění vyhlášky č. 397/2005 Sb.

České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb.

Exekutionsordnung: Gesetz vom 27. 05. 1896, RGBI 1896/79, über das Exekutions- und Sicherungsverfahren

11. PŘÍLOHY A SCHÉMATA

SCHÉMATA

- Schéma č. 1: § 40a (z. 40/1964 Sb.) - vymezení případů relativní neplatnosti právního úkonu
- Schéma č. 2: Náležitosti žaloby (podání) dle § 79 zákon 99/1963 Občanského soudního řádu
- Schéma č. 3: Vymezení náležitostí dohody účastníků jsou vymezeny v § 63 a v § 71b z. 358/1992 Sb.
- Schéma č. 4: V prohlášení o majetku je předvolaný povinen uvést mimo jiné
- Schéma č. 5: Usnesení o nařízení exekuce obsahuje označení
- Schéma č. 6: V písemném vyhotovení exekučního příkazu exekutor uvádí
- Schéma č. 7: Výrok exekučního příkazu o zaplacení peněžité částky musí navíc obsahovat
- Schéma č. 8: Hlavní rozdíly mezi výkonem exekuce prostřednictvím soudního exekutora a soudního vykonavatele
- Schéma č. 9: Upomínkové řízení před obvodním soudem
- Schéma č. 10: Řízení před soudním dvorem
- Schéma č. 11: Tvorba opravných položek

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Formulář ZPForm 58a Klage wegen Geldleistungen – žaloba o peněžité plnění

Příloha č. 2: Formulář E Antr 1 Exekutionsantrag – Návrh na zřízení exekuce

Přílohy k případu č. 1:

Příloha č. 3: Dohoda o narovnání

Přílohy k případu č. 2:

Příloha č. 4: Žaloba o zaplacení částky 26.442,80 EUR s příslušenstvím

Příloha č. 5: Platební rozkaz vydaný Krajským soudem v Praze

Příloha č. 6: Návrh na zřízení exekuce s návrhem na pověření soudního exekutora

Příloha č. 7: Usnesení Okresního soudu v Kladně

Příloha č. 8: Příkaz k úhradě nákladů exekuce

Příloha č. 9: Vyrozumění o skončení řízení

Přílohy k případu č. 3:

Příloha č. 10: Žaloba s návrhem na vydání platebního rozkazu o 115.261,00 Kč s příslušenstvím

Příloha č. 11: Platební rozkaz vydaný Krajským soudem v Českých Budějovicích

Příloha č. 12: Rozsudek vydaný Krajským soudem v Českých Budějovicích

Příloha č. 13: Návrh na nařízení exekuce s návrhem na pověření soudního exekutora

Příloha č. 14: Usnesení Okresního soudu v Českých Budějovicích

Příloha č. 15: Exekuční příkaz č. 1

Příloha č. 16: Exekuční příkaz č. 2

Příloha č. 17: Usnesení soudního exekutora

Příloha č. 18: Příkaz k úhradě nákladů exekuce

Příloha č. 19: Vyrozumění o skončení řízení

Přílohy k případu č. 5:

- Příloha č. 20: Žaloba o zaplacení 63.000,00 Kč s příslušenstvím
Příloha č. 21: Platební rozkaz vydaný Obvodním soudem pro Prahu 8
Příloha č. 22: Návrh na výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí povinného
Příloha č. 23: Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 8
Příloha č. 24: Usnesení Městského soudu v Praze
Příloha č. 25: Přihláška pohledávky do konkursního řízení v celkové výši 83.041,00 Kč
Příloha č. 26: Návrh na zastavení řízení o výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí povinného
Příloha č. 27: Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 8
Příloha č. 28: Konečná zpráva správce konkursní podstaty s vyúčtováním jeho odměny a výdajů

Přílohy k případu č. 7:

- Příloha č. 29: Klage wegen Geldleistungen – žaloba o peněžitá plnění
Příloha č. 30: Gerichtliche Erledigung im ERV – sdělení o přidělení spisové značky
Příloha č. 31: Übertragung des Tonbandprotokolls vom 06.10.2003 – Protokol o ústním jednání ze dne 06.10.2003
Příloha č. 32: Vorbereitender Schriftsatz – Písemná odpověď žalovaného
Příloha č. 33: Návrh dohody o narovnání

Přílohy k případu č. 8:

- Příloha č. 34: Bedingter Zahlungsbefehl – proveditelný platební rozkaz
Příloha č. 35: Exekutionsantrag – návrh na nařízení exekuce
Příloha č. 36: Bewilligung der Fahrnisexekution – povolení exekuce prodejem movitých věcí
Příloha č. 37: Insolvenzdatei – výpis z evidence úpadců